

... évi ... törvény az élhető éghajlat védelméről

Az Országgyűlés

- figyelemmel az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésére, amely szerint a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége,
- figyelemmel az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésére, amely szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, valamint a XXI. cikk (1) bekezdésére, amely szerint Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez,
- figyelemmel az Alkotmánybíróság 5/2025. (VI. 30.) AB határozatára, amely alkotmányos elvárásként fogalmazza meg az éghajlatváltozás mérséklése (mitigáció), az ahhoz való alkalmazkodás (adaptáció), valamint a rugalmas éghajlati ellenállóképesség és megújulás (reziliencia) együttes biztosítását,
- figyelemmel Magyarországnak az ENSZ Éghajlatváltozás Keretegyezménye és a Párizsi Megállapodás alapján fennálló nemzetközi kötelezettségeire, így különösen a földi átlaghőmérséklet növekedésének jóval 2 °C alatti korlátozására tett vállalására,
- figyelemmel Magyarországnak az Európai Unió joga, így különösen a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról szóló (EU) 2021/1119 rendelet alapján fennálló kötelezettségeire,
- felismerve, hogy az éghajlatváltozás a jelen és a jövő nemzedékek életfeltételeit, egészségét, jólétét és a természeti erőforrásokat súlyosan és gyakran visszafordíthatatlanul fenyegeti;
- felismerve, hogy a Kárpát-medence és Magyarország fokozottan sérülékeny az éghajlatváltozás, különösen a hőhullámok, az aszály, a szélsőséges csapadékesemények és a vízhiány hatásaival szemben,
- a legjobb elérhető tudományos ismeretekre támaszkodva, figyelembe véve különösen az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület jelentéseit, a nemzetközi és hazai tudományos műhelyek eredményeit,
- kifejezve a nemzedékek közötti igazságosság iránti elkötelezettségét, elismerve, hogy a jelen nemzedék nem róhat aránytalan terhet a jövő nemzedékekre, és nem foszthatja meg őket a választás lehetőségétől,
- felismerve, hogy az éghajlat természetes szabályozását az üvegházhatású gázok légköri egyensúly és a táj természeti rendszereinek működése együttesen biztosítja, a táj és a kapcsolódó természeti rendszerek az éghajlat szabályozásának aktív szereplői, megőrzésük és természetességük növelése, működőképességük, megújuló képességük, önszabályozó folyamataik megőrzése és helyreállítása nélkülözhetetlen az éghajlat védelméhez, ezért az éghajlatpolitika önálló pilléreként e törvény keretei között szabályazandó,

a következő törvényt alkotja:

I. RÉSZ

AZ ÉGHAJLATVÉDELEM ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

1. Fejezet

Bevezető rendelkezések

A törvény célja

1.§ E törvény célja

- a) az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből, XX. cikk (1) bekezdéséből és XXI. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően az éghajlat magas szintű, hatékony és kikényszeríthető jogi védelme által az egészséges környezethez való jog biztosítása,
- b) az éghajlatváltozás mérséklésének (mitigáció), az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció), valamint a rugalmas éghajlati ellenállóképesség és megújulás (reziliencia) együttes növelése,
- c) Magyarországnak a Keretegyezmény és a Párizsi Megállapodás alapján, valamint az Európai Unió joga, így különösen a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról szóló (EU) 2021/1119 rendelet alapján fennálló éghajlatvédelmi kötelezettségeinek megvalósítása,
- d) a társadalom valós szükségleteinek figyelembevétele mellett az energia- és természeti erőforrás-használat abszolút szintjének csökkentése a természeti rendszerek tűrőképességének határain belül (elegendőség),
- e) a természeti erőforrások megőrzése, helyreállítása, gyarapítása, így különösen Magyarország biológiailag aktív felszínborításának és éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatásainak védelme, helyreállítása,
- f) a fosszilis energiahordozóktól mentes, a természeti erőforrások takarékos használatán alapuló igazságos és méltányos társadalmi és gazdasági szerkezet felé történő átmenet előmozdítása,
- g) a helyi közösségek önellátó- és ellenállóképességének megerősítése,
- h) Magyarország köz- és magánfinanszírozási rendszerei éghajlatpolitikai összhangjának megteremtése,
- i) Magyarország hozzájárulása a nemzetközi éghajlatvédelmi és -finanszírozási erőfeszítésekhez.

A törvény tárgya

2.§ E törvény meghatározza

- a) az állampolgárok és szervezeteik, valamint a gazdálkodó szervezetek éghajlatvédelemmel kapcsolatos alapvető jogait és kötelezettségeit,
- b) az éghajlat védelmével kapcsolatos állami tevékenység céljait, intézményi és eljárási kereteit, az állami, beleértve a helyi önkormányzati szervek főbb feladatait, valamint
- c) az egyes kiemelt ágazatokra vonatkozó legfontosabb éghajlatvédelmi követelményeket.

Értelmező rendelkezések

3.8 E törvény alkalmazásában:

- a) *éghajlatpolitika*: az éghajlatváltozás megelőzésére, mérséklésére, az alkalmazkodásra és a reziliencia növelésére irányuló állami és önkormányzati intézkedések összessége,
- b) *üvegházhatású gázok*: az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletének 2. részében felsorolt gázok, így különösen a szén-dioxid, a metán, a dinitrogén-oxid, a hidrofluor-szénhidrogének, a perfluor-szénhidrogének, a kén-hexafluorid és a nitrogén-trifluorid,
- c) *klímasemlegesség*: az emberi tevékenységből származó üvegházhatású gázok kibocsátásának és a nyelők általi eltávolításának egyensúlya (nettó nulla kibocsátás),
- d) *nettó üvegházhatású gázkibocsátás*: az üvegházhatású gázok forrásokból történő kibocsátása és a nyelők általi eltávolítása közötti különbség, szén-dioxid-egyenértékben kifejezve,
- e) *fosszilis energiahordozók*: kőszén, földgáz, kőolaj és ezekből előállított, nem megújuló tüzelőanyagok, amelyek égése során szén-dioxid keletkezik,
- f) *szénelnyelő kapacitás*: a bioszféra, a talaj vagy más természetes vagy mesterséges rendszer azon képessége, amellyel az üvegházhatású gázokat a légkörből eltávolítja és tárolja,
- g) *az éghajlatváltozás mérséklése (mitigáció)*: az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, a természetes felszínborítottság helyreállítására és az elnyelő kapacitások növelésére irányuló emberi beavatkozás,
- h) *alkalmazkodás (adaptáció)*: az éghajlatváltozás tényleges vagy várható hatásaihoz történő alkalmazkodás folyamata, amely a káros hatások mérséklését és az előnyös lehetősége kiaknázását eredményezi,
- i) *rugalmas éghajlati ellenállóképesség és megújulás (reziliencia)*: a természeti, társadalmi és gazdasági rendszerek képessége az éghajlatváltozás ismert, várható, ismeretlen és sokszerű hatásaihoz és kockázataihoz hatásaival szembeni ellenállásra, az azokhoz való rugalmas alkalmazkodásra és az azokból való megújulásra,
- j) *éghajlati kockázat*: az éghajlatváltozás káros hatásai bekövetkezésének valószínűsége, figyelembe véve a kitettséget és a sérülékenységet;
- k) *kitettség*: állapotleírás, amely bemutatja, hogy a vizsgált földrajzi területre, társadalmi csoportra, ágazatra, létesítményre milyen mértékben gyakorol hatást az egyes éghajlati tényezők változása, valamint az éghajlati veszélyforrások,
- l) *éghajlati veszélyhelyzet*: az éghajlatváltozással összefüggő olyan szélsőséges esemény, amely az emberi életet, egészséget, a természeti erőforrásokat vagy a kritikus infrastruktúrát közvetlenül fenyegeti, és külön jogszabály szerinti rendkívüli intézkedéseket tesz szükségessé,
- m) *nemzeti karbonköltségvetés*: a Kormány által e törvény alapján ötéves időszakra meghatározott összesített nettó üvegházhatású gázkibocsátási felső korlát a nemzetgazdaság egésze, valamint egyes ágazatai vonatkozásában,

- n) *Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR)*: külön jogszabály szerint létrehozott elektronikus információs rendszer, amely az éghajlatváltozással összefüggő téradat-állományokra épülve származtatott adatszolgáltatást nyújt az alkalmazkodás és reziliencia megalapozása érdekében,
- o) *Nemzeti Természeti Vagyontár*: a nemzeti vagyon Alaptörvény P) cikke hatálya alá tartozó elemeinek (termőföld, erdők, vízkészlet, biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok) és azok állapotának e törvény szerint létrehozott nyilvántartása,
- p) *Keretegyezmény*: az 1995. évi LXXXII. törvénnyel kihirdetett ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény,
- q) *Párizsi Megállapodás*: a 2016. évi L. törvénnyel kihirdetett Párizsi Megállapodás,
- r) *miniszter*: az éghajlatvédelemért felelős miniszter,
- s) *környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenység*: a (EU) 2020/852 (Taxonómia) rendelet a 3. cikk szerinti feltételeknek megfelelő gazdasági tevékenység,
- t) *ökoszisztéma-szolgáltatás*: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 4.§ r) pontjában megjelölt termékek és szolgáltatások,
- u) *éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatás*: olyan szabályozó vagy fenntartó ökoszisztéma-szolgáltatás, amely hozzájárul az éghajlatváltozás mérsékléséhez, az alkalmazkodáshoz vagy a reziliencia növeléséhez, így különösen a mikroklima-szabályozás, a talajnedvesség megőrzése, a helyi vízkörforgás fenntartása, valamint a szénmegkötés és -tárolás,
- v) *területi hőterhelés*: valamely települési, táji vagy vízgyűjtő egység tartósan magas felszíni hőmérséklete, amely különösen a biológiailag aktív felszínborítás hiányával, romlásával vagy a területi vízháztartás zavarával függ össze és a hőmérséklet mérésével vagy térinformatikai adatokkal kimutatható,
- w) *táj*: a földfelszín Tvt. 6.§ (1) bekezdése szerint térben lehatárolható része,
- x) *biológiailag aktív terület*: nem beépített vagy burkolattal nem fedett élő talajfelület, élő vízfelület és növényzet összessége, amely fizikai és fiziológiai folyamatokkal szabályozottan hat a környezetre.

Az állam alapvető éghajlatvédelmi feladatai

4.§ (1) Az állam köteles az éghajlatváltozás hatásainak és kockázatainak megelőzéséhez és mérsékléséhez, az azokhoz való alkalmazkodáshoz, a reziliencia megteremtéséhez, valamint a károk helyreállításához szükséges valamennyi indokolt, észszerű és megvalósítható intézkedést meghozni.

(2) A jogszabályok, az állami és önkormányzati tervek, programok és egyedi döntések előkészítése, elfogadása és végrehajtása valamennyi szakaszában megfelelően figyelembe kell venni az éghajlati kockázatokat.

(3) A törvény céljainak megvalósítása érdekében az állam e törvény és külön jogszabály szerint:

- a) korlátozza az üvegházhatású gázok kibocsátását és támogatja azoknak a légkörből való eltávolítását és elnyelését,
- b) az éghajlatváltozás hatásainak és kockázatainak kezelésével elősegíti a természeti, társadalmi és gazdasági alrendszerek rezilienciájának megerősítését,
- c) biztosítja az éghajlatpolitika pénzügyi forrásait,
- d) támogatja a lehető legkisebb energiaigényre épülő, energiahatékony, fosszilis energiaforrásoktól mentes, körforgásos gazdaság irányába történő átmenetet,
- e) az oktatás, képzés és tájékoztatás útján növeli az éghajlatváltozással kapcsolatos társadalmi tudatosságot,
- f) a tudomány, a kutatás-fejlesztés, a műszaki, társadalmi és pénzügyi innováció előmozdításával támogatja az éghajlatváltozás elleni fellépés műszaki, gazdasági és társadalmi alapjainak megteremtését.

(4) Az éghajlat védelmének jogszabályban foglalt szintje, így különösen az éghajlatpolitika célkitűzései, intézményi alapjai és pénzügyi kerete nem csökkenthető, kivéve, ha ezt arányos, objektív és súlyos közérdek indokolja (visszalépés tilalma).

(5) Az állami és önkormányzati szervek, a természetes személyek, a gazdálkodó szervezetek és ezek szervezetei, valamint más intézmények és érintettek kötelesek együttműködni az éghajlat védelme és az e törvényből fakadó feladatok teljesítése és jogok gyakorlása érdekében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed az éghajlatpolitikai feladatok minden elemére és szakaszára.

Állampolgárok és szervezeteik alapvető jogai és kötelezettségei

5.§ (1) Mindenkinek joga, hogy az éghajlatpolitika alakításában és végrehajtásában – különösen, hogy az éghajlat védelmével kapcsolatos országos és helyi döntések meghozatalában – egyénként vagy közösség tagjaként részt vegyen. Az éghajlat védelmében való egyéni vagy közösségi részvétel miatt senkit hátrány nem érhet.

(2) Mindenkinek joga van az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek megszerzésére és fejlesztésére, így különösen az éghajlat védelmével kapcsolatos adatok és információk megismerésére.

(3) Mindenkinek joga, hogy egyénként vagy közösség tagjaként az éghajlat védelme érdekében közfeladatot ellátó szervek felé kezdeményezéssel éljen, így különösen, hogy az éghajlat veszélyeztetése esetén a kibocsátó és a hatóság figyelmét erre felhívja, valamint kezdeményezze az éghajlatveszélyeztetés megszüntetését. Az erre vonatkozóan írásban tett felhívásra a hatáskörrel rendelkező szerv intézkedésének megtétele mellett a törvényben előírt határidőn belül érdemi választ köteles adni.

(4) Az állam elismeri és biztosítja a gyermekek és törvényes képviselőik részvételi és kezdeményezési jogát az éghajlatvédelem területén.

(5) Az éghajlat védelméhez fűződő jogok sérelme esetén a törvény és külön szabály alapján mindenki jogosult jogorvoslattal élni.

(6) Az állampolgárok és szervezeteik éghajlatvédelemben való részvételét az állam különösen támogató jogi környezet és finanszírozási eszközök megteremtésével, képzéssel, oktatással és aktív tájékoztatással segíti elő.

(7) Az éghajlat védelméhez mindenki köteles tudásának és képességeinek megfelelően hozzájárulni. Ennek érdekében a tőle elvárható mértékben köteles közreműködni az üvegházhatású gázok emberi tevékenységekből eredő kibocsátásának mérséklésében, a természetes nyelőkapacitások védelmében és növelésében, az éghajlatváltozás hatásainak és kockázatainak megelőzésében, mérséklésében, a károk helyreállításában, ideértve a tevékenységével okozott veszteségek és károk megtérítését is.

Gazdálkodó szervezetek jogai és kötelezettségei

6.§ (1) A gazdálkodó szervezetek kötelesek valamennyi indokolt, észszerű és megvalósítható erőfeszítést megtenni tevékenységük káros éghajlati hatásainak és kockázatainak megelőzése, illetve mérséklése, így különösen az országos és ágazati éghajlatpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében. A teherviselőkéességüket meghaladó éghajlatpolitikai intézkedések végrehajtásáért gazdálkodó szervezetek méltányos ellentételezésre jogosultak.

(2) Gazdálkodó szervezetek e törvény és külön jogszabály szerint felelősséggel tartoznak az éghajlat tevékenységük által okozott veszélyeztetéséért és az éghajlatban okozott kárért. Az éghajlatveszélyeztető magatartással másnak okozott kár környezeti kárnak minősül, és arra a Polgári Törvénykönyvnek a veszélyes üzemi felelősségre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(3) Alapvető szolgáltatásokat nyújtó gazdálkodó szervezetek működésének folyamatosságát – külön jogszabály szerint – éghajlati veszélyhelyzet alatt is biztosítani kell.

Az éghajlatpolitika alapelvei

7.§ Az éghajlatpolitika kialakítása és végrehajtása során különösen az alábbi alapelveknek megfelelően kell eljárni:

- a) *megelőzés elve*: előnyben kell részesíteni az éghajlatváltozás káros hatásainak, kockázatainak elkerülését és csökkentését lehetővé tevő intézkedéseket,
- b) *elővigyázatosság elve*: az éghajlatpolitika kialakítása és végrehajtása során kellő gondossággal kell eljárni. Az éghajlatváltozás kockázataival vagy várható káros hatásaival kapcsolatban a teljes tudományos bizonyosság hiánya nem indokolhatja éghajlatpolitikai intézkedések elfogadásának mellőzését vagy elhalasztását,
- c) *a természetes működés helyreállításának és az önszabályozás elve*: elsőbbséget kell biztosítani a természeti rendszerek természetes működését, megújulását és önszabályozó folyamatait fenntartó vagy helyreállító megoldásoknak,

- d) *szennyező fizet elve*: aki az éghajlati rendszerben kárt okoz, a törvény és külön jogszabály szerint köteles azt helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni,
- e) *természeti tőke megőrzésének elve, az átterhelés tilalma*: az éghajlatpolitikai intézkedések nem eredményezhetik más környezeti elemek vagy földrajzi térségek terhelésének növekedését, így különösen nem veszélyeztethetik a természeti erőforrások védelmét, fenntartható használatát, a természeti rendszerek és folyamataik működőképességét, helyreállítását, rezilienciáját, valamint a biológiai sokféleséget. Az éghajlatpolitikában előnyben kell részesíteni a természetalapú megoldásokat, különösen a természetes infrastruktúra védelmét és fejlesztését. Az éghajlatpolitikai intézkedéseknek elő kell mozdítaniuk a táji léptékű éghajlati rendszer és a biológiailag aktív terület működésének, valamint az ezekhez kapcsolódó éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások megőrzését és helyreállítását, kerülni kell azokat a beavatkozásokat, amelyek a természeti rendszerek működőképességét, vízháztartását vagy megújuló képességét tartósan gyengítik,
- f) *az éghajlati rendszer elemeinek egyenrangúsága*: az üvegházhatású gázok légköri egyensúlyát és a táj természeti rendszereinek éghajlat-szabályozó működését az éghajlatpolitika egyenrangú elemeiként kell kezelni,
- g) *integráció elve*: az éghajlatpolitika célkitűzéseit megfelelően figyelembe kell venni más állami politikákra vonatkozó tervek, programok, jogszabályok, gazdasági, terület- és településfejlesztési döntések, valamint a hatósági intézkedések elfogadása és végrehajtása során. Az éghajlatpolitika célkitűzéseinek megvalósítását más ágazati intézkedések nem veszélyeztethetik,
- h) *közös, de megkülönböztetett felelősség*: Magyarország elismeri a globális éghajlatváltozáshoz való hozzájárulását, figyelembe veszi más országok éghajlatvédelemmel kapcsolatos érdekeit és erőfeszítéseit, a kockázatok és károk megelőzése és mérséklése érdekében együttműködik más államokkal és nemzetközi szervezetekkel. Magyarország a nemzetközi éghajlatvédelmi erőfeszítésekben kibocsátásai és pénzügyi lehetőségei tükrében arányos részvételre törekszik,
- i) *nemzedékek közötti méltányosság*: az éghajlatpolitika kialakítása és végrehajtása során – ideérve az ágazati célokat és intézkedéseket is – méltányosan figyelembe kell venni a jövő nemzedékek érdekeit. A jelen nemzedék éghajlatpolitikai döntései nem zárhatják ki vagy nem szűkíthetik aránytalanul a jövő nemzedékek választási lehetőségeit, természeti erőforrásokhoz való hozzáférését, nem vezethetnek visszafordíthatatlan következményekre,
- j) *gyermekek mindenek felett álló érdekének érvényesítése*: az éghajlatpolitikai döntések és intézkedések meghozatala során az állam figyelembe veszi és érvényesíti a gyermekek mindenek felett álló érdekeit,
- k) *társadalmi igazságosság*: az éghajlatpolitika kialakítása és végrehajtása során figyelemmel kell lenni az állampolgárok és társadalmi csoportok eltérő kitettségére (sérülékenységre), teherviselőképességére, valamint éghajlatváltozáshoz történő hozzájárulásukra. A társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű állampolgárok, csoportok és régiók

- sérülékenységeinek csökkentése kiemelt éghajlatpolitikai feladat különös tekintettel az energiaszegénység és a vízszegénység felszámolására,
- l) *átláthatóság elve*: az állam biztosítja az éghajlattal és az éghajlatpolitikával kapcsolatos adatok, az éghajlatpolitika szervezeteinek, eljárásainak és döntéseinek nyilvánosságát és azok megismerhetőségét,
 - m) *megalapozott döntéshozatal, rendszerszemlélet*: az éghajlatpolitikát az aktuálisan elérhető legjobb, átfogó tudományos adatokra és helyzetértékelésre kell alapítani, különös tekintettel az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) jelentéseire, egyéb nemzetközi és magyar tudományos eredményekre. Az éghajlatpolitika meghatározása során – többféle helyzetkép és előrejelzés mellett (ideértve a legszélsőségesebb forgatókönyvet is) – értékelni kell lenni az előrevetített folyamatokat és kockázatokat, valamint a helyi, nemzeti és globális kihívások közötti kölcsönhatásokat is,
 - n) *ésszerű és költséghatékony megoldások előnyben részesítése*: többféle lehetséges megoldás esetén – a megelőzés és az elővigyázatosság elvének megfelelően – a természeti, műszaki és gazdasági szempontból legésszerűbb éghajlatpolitikai intézkedést kell megvalósítani, figyelemmel a költséghatékonyság és a versenyképesség szempontjaira is,
 - o) *az éghajlatpolitika pilléreinek egyenrangúsága*: az éghajlatváltozás mérséklése, az alkalmazkodás és a reziliencia növelése egyenrangú, együttesen érvényesítendő célok; e három pillér egyike sem mellőzhető vagy helyettesítheti a másikat,
 - p) *differenciált alkalmazkodás elve*: az alkalmazkodást és a rezilienciát támogató éghajlatpolitikai intézkedések kialakítása és végrehajtása során a helyi természeti, táji, vízháztartási és társadalmi adottságoknak megfelelő megoldásokat kell előnyben részesíteni,
 - q) *szubszidiaritás, decentralizáció*: a helyi és regionális éghajlatpolitikai intézkedéseket a területi éghajlati, társadalmi és gazdasági adottságokra és sérülékenységekre tekintettel, a közösségi részvétel és az együttműködés elvének alapján kell meghatározni,
 - r) *állami bevételek célhoz kötöttsége*: az éghajlatváltozással kapcsolatos állami bevételeket külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint éghajlatpolitikai intézkedések megvalósítására kell fordítani,
 - s) *költségek méltányos megosztása*: az éghajlatpolitika megvalósításának költségeit méltányosan meg kell osztani a Kormány, a helyi önkormányzatok, az érintett gazdálkodó szervezetek és fogyasztók között, a szennyező fizet elvének sérelme nélkül.

2. Fejezet

Az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumai

Az éghajlatpolitika stratégiai dokumentumai

8.§ (1) Az állami éghajlatpolitika aktuális céljait és intézkedéseit az éghajlatpolitika alábbi stratégiai dokumentumai jelölik ki:

- a) Nemzeti Energia és Klímaterv [(EU) 2018/1999 rendelet 3. cikk],
- b) hosszú távú stratégia [(EU) 2018/1999 rendelet 15. cikk],
- c) Reziliens Alkalmazkodási Stratégia [14.§],
- d) települési éghajlatvédelmi stratégiák [30.§ (3) bek.].

(2) Az éghajlatpolitika stratégiai dokumentumait – a települési éghajlatvédelmi stratégiák kivételével – a Kormány javaslatára az Országgyűlés határozatban fogadja el. A települési éghajlatvédelmi stratégiákat a helyi önkormányzat rendeletben fogadja el.

Az éghajlatpolitika végrehajtási dokumentumai

9.§ (1) Az éghajlatpolitikai országos stratégiai dokumentumok végrehajtása érdekében a Kormány határozatban

- a) nemzeti karbon költségvetést [19.§ (1) bek.],
- b) ágazati karbon költségvetéseket [19.§ (4) bek.] és ágazati éghajlatvédelmi cselekvési terveket [9.§ (2) bek.],
- c) Igazságos Átmenet Tervet [16.§], valamint
- d) az állami szervezetre vonatkozó dekarbonizációs tervet [39.§ (2) bek.] fogad el.

(2) Az éghajlatvédelem stratégiai dokumentumainak, valamint az ágazati karbon költségvetések végrehajtása érdekében – az ágazati reziliencia felülvizsgálat [15.§] eredményeire tekintettel, e törvény mellékletében foglalt ágazati szakpolitikai követelményekkel összhangban – a Kormány ötévente ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervet fogad el legalább az alábbi tevékenységek kapcsán:

- a) energia előállítása, átalakítása, szállítása és tárolása,
- b) ipari termelés,
- c) építésgazdaság, ideértve az épületenergetikát is,
- d) közlekedés,
- e) agrár- és élelmiszergazdaság,
- f) erdőkezelés és -gazdálkodás,
- g) hulladékgazdálkodás,
- h) természetvédelem,
- i) vízgazdálkodás,
- j) egészségügy,
- k) településrendezés és -fejlesztés,
- l) katasztrófavédelem és kritikus infrastruktúrák,
- m) honvédelem,
- n) külkapcsolatok, ideértve a nemzetközi fejlesztési együttműködést is (a továbbiakban együttesen: kiemelt ágazatok).

Az éghajlatpolitikai dokumentumokra vonatkozó közös szabályok

10.§ (1) Az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak előkészítése és felülvizsgálata során az előterjesztő gondoskodik azok tudományos, műszaki és pénzügyi megalapozottságáról, az alapul szolgáló adatok, számítások, tanulmányok nyilvánosságáról, a társadalom e törvény szerinti részvételéről, valamint a dokumentumok rendszeres értékeléséről.

(2) Az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak tartalmát, valamint elfogadásának, nyomon követésének és felülvizsgálatának részletes szabályait külön jogszabály, valamint az Európai Unió jogi aktusa állapítja meg.

Az éghajlatpolitikai dokumentumok, ágazati jogszabályok, tervek és programok összhangja

11.§ (1) Az integráció elvének megfelelően a Kormány gondoskodik az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumai, továbbá az ágazati jogszabályok, tervek és programok közötti összhang megteremtéséről. Ennek érdekében a miniszter – az érintett miniszterekkel egyetértésben – felülvizsgálati tervet készít, melyet a Kormány határozatban hagy jóvá.

(2) Az (1) bekezdés szerinti terv alapján a Kormány folyamatosan, de legalább a Reziliens Alkalmazkodási Stratégia elfogadásával egyidejűleg felülvizsgálja az éghajlatváltozás által érintett legfontosabb, így különösen a kiemelt ágazatokra vonatkozó jogszabályokat, terveket és programokat. A felülvizsgálat során a Kormány megfelelően figyelembe veszi az ágazati reziliencia-jelentés [15.§ (1) bek.] következtetéseit, valamint e törvény mellékletében meghatározott ágazati szakpolitikai követelményeket.

3. Fejezet

Nyomon követés és jelentéstétel

A nyomon követés és jelentéstétel általános szabályai

12.§ (1) A Kormány külön jogszabály, nemzetközi szerződés és az Európai Unió jogi aktusa szerint nyomon követi az üvegházhatású gázok kibocsátását és elnyelését, valamint az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak megvalósítását.

(2) A Kormány évente előrehaladási jelentést készít az Országgyűlés számára

- a) az üvegházhatású gázok kibocsátásáról és elnyeléséről,
- b) nemzeti és ágazati karbon költségvetések végrehajtásáról.

(3) A Kormány két évente előrehaladási jelentést készít az Országgyűlés számára

- a) a Nemzeti Energia és Klímaterv,
- b) a Reziliens Alkalmazkodási Stratégia,
- c) az Igazságos Átmenet Terv,
- d) az állami szervezetre vonatkozó dekarbonizációs terv végrehajtásáról, valamint

- e) a természeti katasztrófák biztosítási lefedettségéről, a viszontbiztosítási piac helyzetéről, a védelmi rés alakulásáról és az állam végső biztosítói szerepéből fakadó költségvetési kockázatokról.

(4) A (3) bekezdés b)-d) pont szerinti jelentések megfelelően összevonhatók. A Kormány a (2) és (3) bekezdés szerinti jelentések tervezetét előzetesen véleményezésre megküldi az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület, a Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács, valamint a Jövő Nemzedékek Szószólója részére, akik észrevételt tehetnek a jelentésben foglalt tények és következtetések kapcsán, valamint javaslatot fogalmazhatnak meg további intézkedésekre.

(5) A Kormány a (2) és (3) bekezdés szerinti jelentésekről beszámol az Országgyűlés hatáskörrel rendelkező bizottsága, az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület és a Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács előtt. A beszámoló kitér a (4) bekezdés szerinti észrevételekre és javaslatokra.

(6) Az üvegházhatású gázok kibocsátásával, nyelőkkel történő eltávolításával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos adatok környezeti információnak minősülnek.

(7) Az üvegházhatású gázok nyomon követésére és nyilvántartására, a nemzeti jelentés elkészítésére, a kapcsolódó adatszolgáltatásra, a nemzeti leltárra, valamint az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságra vonatkozó szabályokat – nemzetközi szerződés és az Európai Unió jogi aktusával összhangban – a Kormány rendeletben állapítja meg.

Nemzeti Természeti Vagyontár

13.§ (1) A Kormány a természeti erőforrások állapotának felmérése, nyilvántartása és értékelése érdekében külön jogszabály szerint Nemzeti Természeti Vagyontárat (e § vonatkozásában: Vagyontár) tart fenn. A Vagyontár naprakészen nyilvántartja a természeti erőforrások állapotát, ezek közép- és hosszútávú változásait, valamint az egyes természeti erőforrások közötti kölcsönhatásokat.

- (2) A Vagyontár különösen az alábbi adatcsoportokat tartalmazza:
- a) a termőföld és a talaj mennyiségi és minőségi állapota,
 - b) a felszíni és felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi állapota,
 - c) az erdővagyon kiterjedése, korszerkezete, fafaj-összetétele és szénelnyelő kapacitása,
 - d) a biológiai sokféleség állapota, ideértve a honos növény- és állatfajokat,
 - e) a táj és az ökoszisztéma-szolgáltatások állapota,
 - f) a levegő minősége.

(3) A Vagyontárat e törvény hatálybalépését követő két éven belül kell felállítani, annak adatait folyamatosan frissíteni kell.

(4) Ez e törvény szerinti éghajlatpolitikai dokumentumok és vizsgálatok, így különösen az előzetes éghajlati kockázatelemzés [31.§] során a Nemzeti Természeti Vagyontár adatait megfelelően figyelembe kell venni.

(5) A Vagyontár adatai nyilvánosak, azok a Nemzeti Klímaportálon, valamint a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszeren keresztül ingyenesen hozzáférhetőek.

(6) A Vagyontár működésének szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

4. Fejezet

Az éghajlatváltozás kockázatainak és hatásainak kezelése

Reziliens Alkalmazkodási Stratégia

14.§ (1) A társadalmi, természeti és a gazdasági alrendszereknek az éghajlatváltozás ismert, várható, ismeretlen és sokszerű hatásaihoz és kockázataihoz való rugalmas alkalmazkodás, a táji léptékű éghajlati rendszer megőrzése és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások szintjének helyreállítása, továbbá az éghajlatváltozás pozitív hatásainak kiaknázása érdekében az Országgyűlés –, a Nemzeti Energia- és Klímatervvvel, a hosszú távú stratégiával, a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, valamint Magyarország európai uniós és nemzetközi kötelezettségeivel összhangban – Reziliens Alkalmazkodási Stratégiát (e § vonatkozásában: Stratégia) fogad el.

(2) A Stratégiát első alkalommal a [2027-2040] közötti időszakra kell elfogadni. A Stratégia elfogadásával a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia hatályát veszti.

(3) A Kormány a Stratégiát legalább ötévente felülvizsgálja a legújabb tudományos, műszaki megoldások és a végrehajtási tapasztalatok tükrében.

(4) A Stratégia legalább az alábbiakat tartalmazza:

- a) az éghajlatváltozás várható magyarországi hatásainak és kockázatainak, ezek természeti környezetre, a társadalomra és a gazdaságra gyakorolt következményeinek, valamint az ökoszisztémák és a kiemelt ágazatok éghajlati sérülékenységeinek értékelése,
- b) az éghajlatváltozás ismert, várható és sokszerű hatásainak és kockázatainak megelőzésére, a károk és a kitéttég mérséklésére, valamint a kitéttég csökkentésére vonatkozó konkrét, számszerűsített, általános hatályú intézkedések részletes bemutatása és az ágazati intézkedések összefoglalása,
- c) az éghajlatváltozásra való felkészülést és a rugalmas alkalmazkodást szolgáló intézkedések finanszírozási igényének és forrásainak meghatározása,
- d) a felkészülést és a rugalmas alkalmazkodást szolgáló oktatás, képzés, tájékoztatás, szemléletformálás, valamint kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenység összefoglalása,

- e) a táji léptékű éghajlati rendszer és éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások állapotának értékelése, a biológiailag aktív felszínborítás, valamint az éghajlat okozta vízhiány és a területi hőterhelés csökkentésére vonatkozó országos és tájegységi szintű hosszú távú célkitűzések,
- f) a felszínhőmérséklet térbeli és időbeli alakulása, a tartós területi hőterheléssel érintett térségek azonosítása, valamint az ezek kezelésére szolgáló természetalapú, zöldinfrastruktúra-fejlesztési és a vízmegtartást támogató egyéb intézkedések.

Ágazati reziliencia felülvizsgálat, reziliencia-jelentés és ágazati éghajlatvédelmi cselekvési terv

15.§ (1) Az ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervek megalapozása érdekében a kiemelt ágazatot felügyelő miniszter – a miniszterrel együttműködésben – legalább öt évente külön jogszabály szerint reziliencia felülvizsgálatot végez. Az ágazati reziliencia felülvizsgálat eredményeit, a rugalmas alkalmazkodáshoz szükséges legfontosabb intézkedésekkel együtt, a felügyelő miniszter ágazati reziliencia-jelentésben foglalja össze. A felülvizsgálatot első alkalommal e törvény hatálybalépésétől számított [egy] éven belül kell elvégezni.

(2) Az ágazati reziliencia jelentés legalább az alábbiakat tartalmazza:

- a) éghajlati kockázatelemzés, így különösen az ágazatot érintő éghajlati veszélyek természetének, gyakoriságának és intenzitásának értékelése,
- b) az éghajlati tényezők várható változása különböző éghajlati forgatókönyvek mellett,
- c) sérülékenység-vizsgálat, így különösen az ágazat által betöltött feladat folyamatos ellátásának kockázatai, az érintett természeti erőforrások és infrastruktúra éghajlati kitettsége, az emberi egészségre gyakorolt hatások, az ágazat éghajlati sérülékenységének gazdasági, pénzügyi vonatkozásai,
- d) a rugalmas alkalmazkodáshoz szükséges meglévő és további rövid-, közép- és hosszútávú alapvető intézkedések összefoglalása, ideértve az ágazat irányítását, jogi szabályozását és finanszírozását is.

(3) Az ágazati reziliencia felülvizsgálat megfelelően integrálható az Európai Unió jogi aktusa, e törvény, vagy ágazati jogszabályok által előírt egyéb átvilágítási eljárásokba. Az ágazati reziliencia felülvizsgálat részletes szabályait és egyéb átvilágítási eljárásokkal való kapcsolatát a Kormány rendeletben állapítja meg.

(4) Az ágazati reziliencia-jelentést a felügyelő miniszter – a minősített adatok sérelme nélkül – megküldi a Jövő Nemzedékek Szószólójának, aki azokat nyilvános jelentésében elemzi a jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából, és szükség szerint ajánlásokat tesz a jelentés módosítására.

(5) Az ágazati reziliencia-jelentés alapján a felügyelő miniszter ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervet készít. Az ágazati cselekvési terveket a Kormány első alkalommal a Reziliens Alkalmazkodási Stratégia kihirdetését követő [hat hónapon] belül fogadja el.

(6) Az egyes kiemelt ágazatok éghajlatvédelmi cselekvési tervei megfelelően integrálhatóak az érintett ágazatok stratégiai dokumentumaiba, több ágazat cselekvési tervei egymással összevonhatók. Amennyiben a kiemelt ágazat meglévő stratégiai dokumentuma jelentős részben éghajlatvédelmi célú intézkedéseket tartalmaz, annak e törvénynek megfelelő – az ágazati reziliencia-jelentés alapján történő – módosítása esetén önálló éghajlatvédelmi cselekvési terv elfogadása nem szükséges.

(7) Az ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervek előkészítése során a felügyelő miniszter megvizsgálja a tervezett intézkedések hatását az ágazat versenyképességére, foglalkoztatási helyzetére, valamint a kis- és középvállalkozások terheire. Amennyiben egy tervezett intézkedés a nemzetgazdasági versenyképességet aránytalanul korlátozná, az ágazati cselekvési tervben alternatív, azonos éghajlatvédelmi hatékonyságú intézkedést kell meghatározni.

Igazságos Átmenet Terv

16.§ (1) Az éghajlatpolitika kedvezőtlen társadalmi és gazdasági hatásainak ellensúlyozása érdekében az e törvény alapján elfogadott Igazságos Átmenet Terv alapján az állam kiemelt pénzügyi, képzési és gyakorlati támogatást nyújt a leginkább érintett állampolgárok, társadalmi csoportok, helyi önkormányzatok és gazdasági ágazatok számára. Az Igazságos Átmenet Terv kiegészíti az Európai Unió jogi aktusa alapján készítendő területi igazságos átmenet terveket.

(2) Az Igazságos Átmenet Tervet a Kormány a Reziliens Alkalmazkodási Stratégiával egyidejűleg fogadja el és legalább ötévente felülvizsgálja.

(3) Az Igazságos Átmenet Terv intézkedéseinek meghatározása és végrehajtása során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- a) az intézkedések és támogatások hozzájárulása az éghajlatvédelmi célkitűzésekhez,
- b) az intézkedések és támogatások hatékonysága,
- c) partnerség, nyilvánosság, érdekelt bevonása,
- d) nemek, korcsoportok és lakóhely szerint csoportok közötti, valamint további strukturális egyenlőtlenség megszüntetése,
- e) az érintett közigazgatási szervek közötti észszerű és kiegyensúlyozott feladatmegosztás,
- f) állami és európai uniós finanszírozás elsőbbsége.

(4) Az Igazságos Átmenet Terv legalább az alábbiakat tartalmazza:

- a) a fosszilis energiahordozók előállítását végző, illetve egyéb magas üvegházhatású gázkibocsátású ágazatok foglalkoztatási és szociális hatásának értékelése (ideértve a lakossági hűtéshez való hozzáférést is),
- b) a dekarbonizáció, valamint a dekarbonizáció hiánya által kedvezőtlenül érintett társadalmi csoportok azonosítása és szociális helyzetének bemutatása jövedelmi helyzet, életkörülmények, képzettség, egészségi és

- környezeti állapot, korösszetétel, mobilitási lehetőségek, energiaszegénység és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tükrében,
- c) az éghajlatpolitika kedvezőtlen szociális és gazdasági hatásainak ellensúlyozásához szükséges intézkedések meghatározása támogatási kategóriák szerint (vissza nem térítendő támogatások, a közszolgáltatások kedvezményes igénybevétele, oktatás, képzés, közösségi kohézió elősegítése),
 - d) a c) pont szerinti intézkedések finanszírozási igénye és lehetséges forrásai.
- (5) Az Igazságos Átmenet Terv részeként a Kormány hűtési energiaszegénység-csökkentési akciótervet fogad el, amely legalább az alábbiakat tartalmazza:
- a) a hűtéshez való hozzáférés szempontjából sérülékeny települések és háztartások azonosítása,
 - b) hőhullámok idején alkalmazandó hűtési megoldások (közösségi hűtőhelyek, épületszigetelés, zöld infrastruktúra, passzív hűtés) támogatási rendszere,
 - c) a hűtési célú energiafelhasználás szociális finanszírozási forrásai, összhangban az (EU) 2023/955 (Szociális Klímaalap) rendelet szerinti Szociális Klímatervvel.

A kritikus infrastruktúrák éghajlati rezilienciája

17.§ (1) Létfontosságú rendszerelemként kijelölt eszköz vagy létesítmény – így különösen az energia-, víz-, közlekedési, távközlési és egészségügyi infrastruktúra elem – üzemeltetője külön jogszabály szerint köteles éghajlati sérülékenységi vizsgálatot végezni és annak alapján reziliencia-tervet készíteni. A reziliencia-terv intézkedéseinek meghatározása során a létesítmény teljes tervezett élettartalmára vonatkozó éghajlati forgatókönyvből kell kiindulni.

(2) Új létfontosságú rendszerelem kapcsán az éghajlati reziliencia-tervet a kijelölést követő [hat hónapon] belül kell elkészíteni. Meglévő létfontosságú rendszerelem esetén az éghajlati reziliencia-tervet a katasztrófavédelemre és kritikus infrastruktúrákra vonatkozó ágazati éghajlatvédelmi cselekvési terv [9.§ (2) bek. l) pont] elfogadását követő [hat hónapon] belül kell elkészíteni.

(3) A létfontosságú rendszerelemek éghajlati sérülékenységi vizsgálatára és a reziliencia-terv elkészítésére vonatkozó szabályokat a Kormány – a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló (EU) 2022/2557 irányelvvel, valamint a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvénnyel összhangban – rendeletben állapítja meg.

5. Fejezet

Az üvegházhatású gázok kibocsátása, elnyelése és tárolása

Az üvegházhatású gázok kibocsátására és elnyelésére vonatkozó célkitűzések

18.§ (1) Legkésőbb 2050-ig Magyarország biztosítja a területén kibocsátott és elnyelt üvegházhatású gázok mennyisége közötti egyensúlyt (klímasemlegesség).

(2) 2050 után Magyarország arra törekszik, hogy az üvegházhatású gázok légkörből eltávolított, elnyelt, valamint tartósan tárolt mennyisége meghaladja a kibocsátott mennyiséget.

(3) Legkésőbb 2030-ig Magyarország

- a) az üvegházhatású gázok nettó kibocsátását legalább 55%-kal, bruttó kibocsátását 50%-kal csökkenti az 1990. évhez képest,
- b) a bruttó végső energiafogyasztásban legalább 30%-os megújuló energiaforrás részarányt ér el,
- c) végsőenergia felhasználása 2030-ban nem haladja meg a 740 PJ-t.

(4) Legkésőbb 2040-ig Magyarország az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább nettó 85%-kal csökkenti az 1990. évhez képest. A megújuló energiaforrások használatára, az energiahatékonyság növelésére, valamint az üvegházhatású gázok elnyelésére vonatkozó célkitűzéseket a Kormány – az Európai Unió jogi aktusaira és szakpolitikai intézkedésre figyelemmel – a Nemzeti Energia- és Klímatervben állapítja meg.

(5) A Kormány a nemzeti karbonköltségvetés keretei között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére 2035-ig, valamint 2045-ig irányadó célkitűzéseket állapít meg.

(6) A (4) és (5) bekezdés szerinti célkitűzések meghatározása során – e törvény és külön jogszabály szerint – vizsgálni kell a javasolt nemzeti és ágazati célkitűzések környezeti, műszaki, gazdasági megvalósíthatóságát, időigényét és társadalmi hatásait.

(7) Amennyiben az Európai Unió jogi aktusa az üvegházhatású gázok kibocsátására az (1)–(5) bekezdésben megjelölnél magasabb célkitűzéseket állapít meg, annak hatálybalépését követő hat hónapon belül a Kormány javaslatot tesz az Országgyűlésnek e törvény megfelelő módosítására.

(8) Az üvegházhatású gázok egyéni kibocsátásának nyomon követése, összesített elemzése és közzététele érdekében, amennyiben ennek megalapozására rendelkezésre állnak a szükséges adatok, az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület 2030-ig javaslatot tesz a Kormány részére a fogyasztási alapú kibocsátáscsökkentési célkitűzések rendszerére.

(9) Az (1)–(5) bekezdés szerinti kibocsátáscsökkentési célkitűzések teljesítéséhez nemzetközi szerződés alapján létrehozott szén-dioxid-egységek nem használhatók fel.

(10) Az üvegházhatású gázok elnyelésére vonatkozó nemzeti célkitűzéseket az Európai Unió jogi aktusa állapítja meg. Mesterséges nyelők alkalmazásának mértékét és – előzetes éghajlati kockázatelemzés alapján – az engedélyezhető műszaki megoldásokat, valamint a természetes nyelők potenciáljának meghatározását a Kormány rendeletben állapítja meg.

Nemzeti és ágazati karbonköltségvetés

19.§ (1) Az üvegházhatású gázok teljes, valamint az egyes ágazatok által kibocsátható és a tervezett elnyelés mennyiségét a Kormány – az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület javaslatára és a Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács véleményére figyelemmel – 2028-tól ötévente határozatban elfogadott nemzeti karbonköltségvetésben állapítja meg.

(2) A folyamatos és kiszámítható kibocsátáscsökkentés érdekében a nemzeti karbonköltségvetésben az üvegházhatású gázok kibocsátható mennyiségének éves átlagát úgy kell megállapítani, hogy az adott ötéves karbonköltségvetési időszak alatt megegyezzen a 18.§ (1)-(3), valamint (5) bekezdésben foglalt vonatkozó kibocsátáscsökkentési célkitűzésekkel.

(3) A nemzeti karbonköltségvetés megállapítása során figyelembe kell venni az alábbi körülményeket:

- a) az éghajlatváltozással kapcsolatos legújabb tudományos ismeretek,
- b) az éghajlatváltozás mérséklésére alkalmas műszaki megoldások és ezek rendelkezésre állása,
- c) a gazdaság egészének, illetve az érintett kiemelt ágazatok működőképessége,
- d) az energiaellátás biztonsága,
- e) a karbonköltségvetésnek az államháztartásra gyakorolt várható hatása,
- f) a karbonköltségvetés társadalmi hatásai, különös tekintettel az energiaszegénységre.

(4) A nemzeti karbonköltségvetés alapján a Kormány ötévente rendeletben ágazati karbonköltségvetést állapít meg az alábbi kiemelt ágazatok kapcsán:

- a) energia előállítása, átalakítása, szállítása és tárolása,
- b) ipari termelés,
- c) építésgazdaság, ideértve az épületenergetikát is,
- d) közlekedés,
- e) agrár- és élelmiszergazdaság,
- f) erdőkezelés és -gazdálkodás,
- g) hulladékgazdálkodás.

(5) Az adott ötéves nemzeti karbonköltségvetés keretei között fel nem használt kibocsátások mennyisége – a Kormány döntésétől függően, hatásvizsgálattal indokolt kivételes esetben – hozzáadható a következő időszak karbonköltségvetéséhez.

(6) Amennyiben a megvalósult kibocsátások mennyisége meghaladja az adott nemzeti karbonköltségvetésben meghatározott mennyiséget, a Kormány a többlet levonásával kiigazítja a következő időszak karbonköltségvetését.

(7) Ha a karbonköltségvetés teljesítése nem várt nehézségekbe ütközik, a Kormány a következő karbonköltségvetés terhére előre hozhatja annak teljes mennyisége legfeljebb 1%-át. Ezzel egyidejűleg a Kormány további intézkedéseket fogad el az üvegházhatású gázok csökkentése érdekében.

(8) A nemzeti karbonköltségvetésről szóló javaslatban – a Nemzeti Energia- és Klímatervvvel összhangban – a Kormány megjelöli a karbonköltségvetés megvalósításához szükséges állami finanszírozási igényt, valamint annak tervezett forrásait. A Kormány ezen előrejelzést – a (10) bekezdés szerinti jelentés elkészítésével egyidejűleg – évente frissíti a tervezett kiadások és bevételek, így különösen a makrogazdasági és karbonpiaci változások tükrében.

(9) A nemzeti karbonköltségvetést a Kormány – hivatalból vagy az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület kezdeményezésére – az adott költségvetési időszakon belül módosítja, amennyiben nemzetközi szerződés, az Európai Unió jogi aktusa, vagy az éghajlatváltozással kapcsolatos tudományos vagy műszaki eredmények ezt indokolják. A módosítás eredményeképpen az üvegházhatású gázok teljes kibocsátható mennyisége az adott költségvetési időszakon belül nem növekedhet.

(10) A nemzeti és ágazati karbonköltségvetések végrehajtásáról a Kormány évente előrehaladási jelentést készít az Országgyűlés számára. A nemzeti karbonköltségvetésről szóló jelentésben a Kormány – többek között – bemutatja a karbonköltségvetés megvalósításhoz szükséges állami finanszírozási források felhasználását.

(11) A nemzeti és ágazati karbonköltségvetések végrehajtásáról szóló éves előrehaladási jelentés tervezetét a miniszter előzetes véleményezésre megküldi a Jövő Nemzedékek Szószólójának, aki észrevételeket és ajánlásokat tehet a tervezethez, amelyet eljuttat a miniszter és az Országgyűlés hatáskörrel rendelkező bizottsága részére. Az Országgyűlés hatáskörrel rendelkező bizottsága – a Jövő Nemzedékek Szószólója véleményének beérkezését követően – meghallgatja a minisztert a nemzeti és ágazati karbonköltségvetések végrehajtásáról szóló előrehaladási jelentés kapcsán.

(12) A Kormány a vonatkozó karbonköltségvetési időszak végét követő 18 hónapon belül zárszámadási jelentést készít az Országgyűlés részére a nemzeti karbonköltségvetés teljesítéséről.

(13) Az üvegházhatású gázok kibocsátására és elnyelésére vonatkozó célkitűzések elfogadásának és módosításának rendjét, valamint a nemzeti és ágazati karbonköltségvetés tartalmára, elfogadására, és módosítására vonatkozó részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

A fosszilisenergia-felhasználás csökkentését szolgáló szabályozás

20. § (1) A Kormány a fosszilis energiahordozók hazai felhasználásának ütemezett csökkentése érdekében bemeneti oldali szabályozási eszközrendszert alakít ki, melynek célja az összes fosszilis energiahordozó hazai felhasználásának fokozatos és kiszámítható csökkentése, a fosszilisenergia-függőség, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklése.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eszközrendszer kialakítása során biztosítani kell az ökológiai rendszerek tűrőképességének, az energiaellátás biztonságának, a társadalom valós szükségleteinek, a gazdasági, tudományos és műszaki feltételeknek, továbbá a társadalmi igazságosság és a méltányos tehermegosztás szempontjainak érvényesítését. Az eszközrendszert az Európai Unió jogi aktusaival összhangban, az indokolatlan szabályozási párhuzamosságok és a túlzott igazgatási terhek elkerülésével kell kialakítani.

6. Fejezet

Magyarország biológiailag aktív területének védelme és helyreállítása

A táj, a biológiailag aktív terület és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások általános védelme

21.§ (1) A településrendezési és -fejlesztési, agrár- és élelmiszergazdasági, erdőkezelési és -gazdálkodási, valamint vízgazdálkodási tárgyú jogszabályok, állami és helyi önkormányzati tervek, programok és egyedi döntések előkészítése, elfogadása és végrehajtása során érvényesíteni kell a táj, a biológiailag aktív terület és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások védelmének szempontjait, különös tekintettel a természeti rendszerek működő- és megújulóképesége hosszú távú megőrzésére.

(2) Az (1) bekezdés szerinti intézkedés indokolásában be kell mutatni a táj, a biológiailag aktív terület és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások védelmének megfelelő figyelembevételét.

(3) Magyarország biológiailag aktív területének kiterjedése és minősége nem csökkenthető. A biológiailag aktív terület csökkenését eredményező beavatkozás csak akkor engedélyezhető, ha annak megfelelő pótlása legkésőbb a beavatkozással egyidejűleg megvalósul.

Az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások védelmének ágazati érvényesítése

22.§ (1) Az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások szintjének helyreállítását szolgáló intézkedéseket a Kormány az ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervek keretében állapítja meg. Ennek érdekében a cselekvési terv az adott kiemelt ágazat vonatkozásban meghatározza:

- a) a biológiailag aktív terület országos, tájegységi és ágazati referenciaértékeit és az ezekhez kapcsolódó megőrzési kötelezettségeket,

- b) a biológiailag aktív terület kiterjedésére és minőségére, valamint az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások szintjére vonatkozó ötéves számszerűsített célkitűzéseket,
- c) az éghajlati vízhiány és a területi hőterhelés csökkentésére vonatkozó konkrét intézkedéseket, valamint
- d) a helyi vízkörforgás és a területi vízháztartás stabilitásának helyreállítását támogató területi és ágazati feladatokat.

(2) A Kormány legkésőbb 2027-ig országos és tájegység szintű biológiailag aktív felszínborítási referenciaértékeket állapít meg, amely az ezt követő időszakokban nem csökkenhet.

(3) A biológiailag aktív terület kiterjedésének és minőségének állapotáról a Kormány a Reziliens Alkalmazkodási Stratégiáról szóló előrehaladási jelentés keretei között számol be.

(4) A biológiailag aktív felszínborítási referenciaértékeket, valamint a táj, a biológiailag aktív terület és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások éghajlati célú védelmének szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

7. Fejezet

Az éghajlatpolitika intézményei

Az Országgyűlés

23.§ Az Országgyűlés az éghajlat védelmére irányuló tevékenysége keretében:

- a) meghatározza a Kormány és a helyi önkormányzatok éghajlatvédelmi feladatait;
- b) elfogadja az éghajlatpolitika országos szintű stratégiai dokumentumait,
- c) jóváhagyja az éghajlatvédelemmel kapcsolatos feladatok megoldását szolgáló pénzügyi forrásokat és ellenőrzi felhasználásukat.
- d) megtárgyalja és elfogadja a Kormány beszámolóját az éghajlatpolitika országos szintű stratégiai és végrehajtási dokumentumainak végrehajtásáról,
- e) törvényalkotó és politikai ellenőrző tevékenysége során biztosítja az éghajlatpolitika céljainak és alapelveinek általános érvényesülését.

A Kormány

24.§ (1) A Kormány az éghajlat védelmére irányuló tevékenysége keretében

- a) előkészíti és az Országgyűlés elé terjeszti az éghajlatpolitika országos szintű stratégiai dokumentumait,
- b) elfogadja az éghajlatpolitika végrehajtási dokumentumait,
- c) irányítja, felügyeli és nyomon követi az éghajlatpolitika végrehajtását,
- d) jelentést készít az Országgyűlés, az Európai Bizottság, valamint nemzetközi szervezetek részére az éghajlatpolitika végrehajtásáról,

- e) jogalkotó és szakpolitika-alkotó tevékenysége során, egyedi támogatási döntései, beszerzései, valamint az állami vagyon üzemeltetése során biztosítja az éghajlatpolitika céljainak és alapelveinek általános érvényesülését,
- f) ellátja az e törvényben és külön jogszabályban meghatározott egyéb éghajlatvédelmi feladatokat.

(2) A Kormány éghajlatpolitikai tevékenységét a miniszterelnök által irányított Éghajlatvédelmi Kormánybizottság (e § vonatkozásában: Kormánybizottság) koordinálja, melynek állandó tagja a miniszter, a kiemelt ágazatokat felügyelő miniszterek, az államháztartásért felelős miniszter és a területfejlesztésért felelős miniszter. A Kormánybizottság döntéseit a tagok többségének szavazatával hozza meg. A Kormánybizottság legalább félévente ülésezik.

(3) Ha a miniszter és a kiemelt ágazatot felügyelő miniszter között az ágazati cselekvési tervvel vagy az ágazati karbon költségvetés kapcsolatban vita alakul ki, a kérdést az Éghajlatvédelmi Kormánybizottság elé kell terjeszteni.

(4) A Kormánybizottság munkáját a miniszter által biztosított állandó titkárság segíti, amely felel a napirend előkészítéséért, az ülések dokumentálásáért és a döntések végrehajtásának nyomon követéséért.

(5) A Kormánybizottság működésének részletes szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

A Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács

25.§ (1) Az éghajlatvédelem széles körű társadalmi és szakmai megalapozása érdekében Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács (e § vonatkozásában: Tanács) működik. A Tanács a Kormány független javaslattevő, tanácsadó, véleményező szerve.

(2) A Tanács

- a) állást foglal az éghajlatvédelmet érintő jogszabályokra irányuló javaslatokról, az éghajlatpolitika országos szintű stratégiai és végrehajtási dokumentumainak a tervezetéről, valamint az éghajlatpolitika megvalósításáról szóló jelentések tervezetéről,
- b) javaslatot tesz a Kormány számára az éghajlatpolitika fejlesztésével, hatékonyabbá tételével kapcsolatban, így különösen a tudományos kutatással, a képzéssel, a megfelelő ipari háttér kifejlesztésével, továbbá az éghajlatvédelmet támogató pénzügyi eszközökkel kapcsolatban.

(3) A Tanács állásfoglalása hiányában a (2) bekezdés a) pont szerinti előterjesztés nem fogadható el. Az előterjesztésben a Kormány részletes tájékoztatást ad arról, hogy hogyan vette figyelembe a Tanács állásfoglalását.

(4) A Tanácsnak legfeljebb kilenc tagja van. A tagok tevékenységükkel kapcsolatban utasítást nem fogadhatnak el. A Tanács társelnöke a miniszter.

(5) A Tanácsban arányosan vesznek részt a tudományos élet, a szakmai és gazdasági érdekképviselői szervek, az éghajlatvédelemmel foglalkozó civil szervezetek és a helyi önkormányzatok szervezeteinek képviselői.

(6) A Tanács feladatait e törvényben foglalt, valamint a Kormány által meghatározott szabályok szerint látja el. A Tanács ügyrendjét maga határozza meg. A Tanács működési költségét a miniszter által vezetett minisztérium költségvetésében külön címen kell biztosítani.

Az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület

26.§ (1) Az éghajlatvédelem széles körű tudományos megalapozása érdekében Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testület (Testület) működik. A Testület kizárólag az Alaptörvénynek és a jogszabályoknak alárendelve látja el tevékenységét. A Testület önálló költségvetéssel és titkársággal, az általa megállapított ügyrend szerint működik.

(2) A Testület

- a) javaslatot tesz az üvegházhatású gázok kibocsátásra és elnyelésére vonatkozó 2035-ig, valamint 2045-ig irányadó célkitűzésekre, a nemzeti karbonköltségvetésre, valamint az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások szintjének megőrzésére és helyreállítására vonatkozó célokra,
- b) állást foglal az éghajlatvédelmet érintő jogszabályokra irányuló javaslatok, az éghajlatpolitika országos szintű stratégiai és végrehajtási dokumentumai tervezete, és az éghajlatpolitika megvalósításáról szóló jelentések tervezeteinek tudományos megalapozottságáról.

(3) A Kormány a (2) bekezdés a) pont szerinti javaslattól csak alapos indokkal térhet el, amelyet a célkitűzésekre és a karbonköltségvetésre vonatkozó előterjesztésben részletesen be kell mutatni.

(4) A Testület állásfoglalása hiányában a (2) bekezdés b) pont szerinti előterjesztés nem fogadható el.

(5) A Testületnek legfeljebb kilenc tagja van. A Testületben arányosan vesznek részt az éghajlatvédelem által érintett természet-, műszaki és társadalomtudományok, képviselői, A Testület tagjaira a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat elnöke közösen tesz javaslatot.

A Klímafinanszírozási Tanács

27.§ (1) Az éghajlatpolitikai célok megvalósítását támogató finanszírozási környezet fejlesztése, valamint az állami és piaci szereplők közötti együttműködés elősegítése érdekében Klímafinanszírozási Tanács (e § vonatkozásában: Tanács) működik.

- (2) A Tanács tagjai:
- a) a pénz-, tőke- és biztosítási piacok szabályozásáért felelős miniszter által kijelölt állami vezető,
 - b) az éghajlatpolitikáért felelős miniszter által kijelölt állami vezető,
 - c) a gazdaságfejlesztésért felelős miniszter által kijelölt állami vezető,
 - d) a Magyar Nemzeti Bank elnök által kijelölt képviselője.
- (3) A Tanács munkájában tanácskozási joggal részt vehetnek különösen a hitelintézetek, biztosítók, befektetési szolgáltatók, gazdasági kamarák, szakmai érdekképviselői szervezetek, tudományos intézmények, egyesületek, önkormányzatok és egyéb meghívott szervezetek képviselői.
- (4) A Tanács figyelemmel kíséri és rendszeresen értékeli az éghajlatpolitikai célok megvalósítását támogató pénzügyi és tőkepiaci folyamatokat, különösen
- a) az éghajlatpolitikai célok teljesítéséhez szükséges beruházások volumenét,
 - b) az ezekhez kapcsolódó finanszírozási források elérhetőségét,
 - c) a pénzügyi rendszer éghajlatpolitikai célokhoz való hozzájárulását,
 - d) a fenntartható finanszírozási piacok fejlődését és működését.
- (5) A Tanács a (4) bekezdés szerinti értékelés alapján ajánlásokat fogalmazhat meg a Kormány, az érintett állami szervek, a pénzügyi piacok szereplői és egyéb érintett szervezetek számára az éghajlatpolitikai célok megvalósítását elősegítő finanszírozási környezet fejlesztése érdekében.
- (6) A Tanács működésének részletes szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

A miniszter

28.5 Az éghajlatvédelemért felelős miniszter:

- a) irányítja
 - aa) törvényben vagy kormányrendeletben feladatkörébe utalt éghajlatvédelmi tevékenységeket,
 - ab) az Európai Unió jogi aktusából, illetve a nemzetközi kötelezettségvállalásból adódó éghajlatvédelmi feladatok végrehajtását,
- b) elemzi és értékeli
 - ba) az éghajlatvédelem helyzetét Magyarországon,
 - bb) az éghajlatpolitika országos stratégiai és végrehajtási dokumentumainak megvalósítását,
 - bc) az Európai Unió jogi aktusából, illetve a nemzetközi kötelezettségvállalásból adódó éghajlatvédelmi feladatok végrehajtását,
- c) kidolgozza, és a Kormány elé terjeszti az éghajlatvédelem országos stratégiai dokumentumait, az Igazságos Átmenet Tervet, valamint az állami szervezetre vonatkozó dekarbonizációs tervet fogad el az állami vagyon kezeléséért felelős miniszterrel egyetértésben,
- d) közreműködik az ágazati karbon költségvetések és cselekvési tervek előkészítésében,

- e) gondoskodik az üvegházhatású gázok kibocsátásának és elnyelésének nyomon követéséről, nyilvántartásáról, értékeléséről, a kapcsolódó jelentések elkészítéséről és nyilvánosságra hozataláról,
- f) gondoskodik az táji léptékű éghajlati rendszer, a biológiailag aktív terület kiterjedése és minősége, valamint a felszínhőmérséklet országos nyomon követéséről, nyilvántartásáról, értékeléséről és nyilvánosságra hozataláról,
- g) gondoskodik a Nemzeti Klímaportál üzemeltetéséről,
- h) felügyeli a Nemzeti Klímavédelmi Hatóság tevékenységét,
- i) kidolgozza a helyi éghajlatvédelmi stratégiák módszertani útmutatóját,
- j) gondoskodik az éghajlatvédelmi oktatási, nevelési és képzési program előkészítéséről, elfogadásáról és végrehajtásáról,
- k) koordinálja a Kormány éghajlatváltozással kapcsolatos tájékoztató, szemléletformáló tevékenységét,
- l) koordinálja a Kormány éghajlatváltozással kapcsolatos kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységét,
- m) gondoskodik a Nemzeti Éghajlatvédelmi Tanács és a Éghajlatvédelmi Kormánybizottság működéséről,
- n) ellátja a társadalmi részvétel biztosításával kapcsolatos egyéb feladatokat.

A Nemzeti Klímavédelmi Hatóság

29.§ (1) A Nemzeti Klímavédelmi Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) a miniszter által vezetett minisztérium önálló szervezeti egysége, amely hatósági ügyek tekintetében nem utasítható. A Hatóság az éghajlatvédelmi jogszabályoknak és éghajlatpolitikai célkitűzéseknek való megfelelés ellenőrzése és érvényesítése vonatkozásában országos illetékességgel jár el.

(2) A Hatóság a következő feladatokat látja el:

- a) a tiszta átállási tervek [42.§(2) bek. a) pont] benyújtásának és tartalmának ellenőrzése, ideértve a vonatkozó bírság kiszabását,
- b) az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos engedélyezés, nyomon követés, jelentés és hitelesítés felügyelete a 2003/87/EK irányelv és a 2012. évi CCXVII. törvény alapján,
- c) az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (CBAM) nemzeti illetékes hatóságaként az (EU) 2023/956 rendelet szerinti feladatok,
- d) a fluortartalmú üvegházhatású gázokkal és az ózonréteget lebontó anyagokkal kapcsolatos tevékenységek felügyelete a 2024. évi LXXXVII. törvény és az (EU) 2024/573 rendelet alapján,
- e) az Európai Unió kibocsátáskereskedelmi forgalmi jegyzéke (Union Registry) nemzeti adminisztrátori feladatainak ellátása az (EU) 2019/1122 rendelet alapján,
- f) az előzetes éghajlati kockázatelemzések [31.§] módszertani felügyelete,
- g) a Nemzeti Klímaportálon közzétett adatok hitelességének biztosítása,
- h) a miniszter megbízásából végzett egyéb éghajlatvédelmi ellenőrzési és nyilvántartási feladatok,
- i) külön jogszabályban meghatározott egyéb feladatok.

(3) A Hatóság feladatait elsősorban saját bevételei – így különösen az igazgatási szolgáltatási díjak, az éves éghajlatvédelmi felügyeleti díjak és a bírságbevételek – terhére látja el. A Hatóság feladatainak ellátásához szükséges további forrásokat az éves költségvetési törvény biztosítja.

(4) A Hatóság vezetőjét a miniszter nevezi ki határozatlan időre, nyilvános pályázat alapján. A Hatóság működésének részletes szabályait a miniszter rendeletben állapítja meg.

(5) A Hatóság évente beszámol tevékenységéről a miniszternek, az Éghajlatpolitikai Tudományos Tanácsadó Testületnek és az Országgyűlés illetékes bizottságának.

A helyi önkormányzatok

30.§ (1) A helyi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatainak megvalósítása során érvényesíti az éghajlatpolitika követelményeit, különösen az alábbi célokra tekintettel:

- a) a település éghajlata, természeti erőforrásai, természetes és épített infrastruktúrája, közszolgáltatásai rezilienciájának megerősítése, védelme,
- b) az éghajlatpolitika céljait támogató települési és térségi szerkezet kialakítása,
- c) az éghajlatpolitika céljait támogató gazdasági tevékenységek elősegítése,
- d) társadalmi esélyegyenlőség, esélyteremtés elősegítése,
- e) térségi reziliencia megerősítése,
- f) oktatás-szemléletformálás támogatása és megvalósítása, az érintett helyi szereplők bevonásával,
- g) társadalmi részvétel biztosítása a helyi éghajlatpolitika kialakításában és végrehajtásában,
- h) az állampolgárok éghajlatvédelmi célú szerveződésének (klímabarát közösségek), a helyi és szomszédsági segítségnyújtás elősegítése.

(2) A helyi önkormányzat az (1) bekezdés szerinti célok megvalósítása érdekében:

- a) elemzi és értékeli az éghajlatváltozás helyi hatásait, valamint az ebből származó éghajlatpolitikai feladatokat, és arról szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot,
- b) az önkormányzati jogalkotás, a településfejlesztés- és rendezés, valamint szakpolitika-alkotó tevékenysége keretei között biztosítja az éghajlatpolitika céljainak és alapelveinek általános érvényesülését,
- c) egyedi beruházási és támogatási döntései, beszerzései, valamint az önkormányzati vagyon üzemeltetése során biztosítja az éghajlatpolitika céljainak és alapelveinek érvényesülését,
- d) meghatározza a feladatokat a reziliencia helyi szintű megerősítésével kapcsolatos e törvényben nevesített feladatokat,
- e) gondoskodik az éghajlatpolitika helyi költségvetési forrásainak biztosításáról,
- f) támogatást nyújt a közösségi reziliencia megerősítéséhez, ideértve árnyéktérképek elkészítését, hőszigetelőhelyek kijelölését, közösségi kertek létrehozását, valamint energiatároló közösségi megoldások kialakítását,

g) gondoskodik az éghajlatpolitikához kapcsolódó oktatásról és szemléletformálásról.

(3) A helyi önkormányzat e törvény hatálybalépését követő [két éven] belül – az előzetes éghajlati kockázatelemzés szabályai szerint – felülvizsgálja településrendezési, fejlesztési- és szervezési, valamint építési jogszabályait, terveit, eszközeit, valamint éghajlatvédelmi szempontból jelentős egyedi helyi önkormányzati döntéseit e törvénnyel, az éghajlatpolitika országos stratégiai és végrehajtási dokumentumaival, továbbá a vonatkozó országos és területi szintű stratégiai és területhasználati tervekkel való összhang megteremtése érdekében.

(4) Az éghajlatvédelem országos stratégiai és végrehajtási dokumentumainak elfogadását vagy módosítását követően a helyi önkormányzat szükség szerint felülvizsgálja a (3) bekezdés szerinti intézkedéseit.

(5) Az (1) és (2) végrehajtása érdekében a 30 000 lakos feletti helyi önkormányzat települési éghajlatvédelmi stratégiát fogad el. A települési éghajlatvédelmi stratégia értékeli az éghajlatváltozás települési – ezen belül kiemelten a települési zöldfelületek állapotára gyakorolt – hatásait, meghatározza az éghajlatvédelem rövid-, közép- és hosszútávú céljait, az ezek megvalósításához szükséges intézkedéseket, a döntéshozatal helyi folyamatait, felelőségeit és eszközeit. A települési éghajlatvédelmi stratégia a települési környezetvédelmi program keretében is elfogadható. A települési éghajlatvédelmi stratégiát első ízben a Reziliens Alkalmazkodási Stratégia hatálybalépést követő [két] éven belül kell elfogadni.

(6) Az állam a települési éghajlatvédelmi feladatok tervezését és megvalósítását támogató jogi környezet, megfelelő feladatfinanszírozás, az állami térinformatikai és éghajlati adatbázisokhoz való ingyenes hozzáférés biztosításával, a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszeren keresztül éghajlati forgatókönyvek rendelkezésre bocsátásával, valamint képzéssel és tanácsadással támogatja.

(7) A 30 000 lakos alatti helyi önkormányzatok éghajlatvédelmi feladatainak – így különösen a reziliencia helyi – megvalósításához a Kormány célzott képzési, finanszírozási és tervezési támogatást nyújt.

(8) A helyi önkormányzat gondoskodik a külön jogszabályban meghatározott zöld és kék infrastruktúra fejlesztéséről, a települési zöldfelületek védelméről, ökológiai értékük megőrzéséről és növeléséről. A helyi önkormányzat – a zöldvagyon átfogó nyilvántartásának részeként – települési szintű faállomány-nyilvántartást vezet.

(9) A településrendezés és -fejlesztés során a zöld infrastruktúrát az épített települési infrastruktúrával azonos jelentőségű értékű elemként kell kezelni. 2030-at követően a városi zöldfelületek nettó aránya nem csökkenhet, valamint a településeken a fakorona-borítottságnak legalább 10%-ot el kell érnie, a lakhatási szempontokkal összehangolva.

(10) E törvény szerinti önkormányzati kötelezettségnek való megfelelést a kormányhivatal a törvényességi felügyelet keretében ellenőrzi.

(11) Az éves költségvetési törvény az (1)–(5) bekezdés szerinti kötelező éghajlatpolitikai feladatok teljes körű ellátásához szükséges normatív támogatást biztosít. A normatív támogatás összegére a miniszter tesz javaslatot a Kormány felé a települési éghajlatvédelmi stratégiák végrehajtásának tényleges költségei alapján.

(12) A települési fakorona-borítottság rendszeres mérésének, nyomon követésének, a faállomány nyilvántartásának és kezelésének, így különösen a közterületen és a magánterületen álló fák védelmének és gondozásának szabályait a miniszter rendeletben állapítja meg.

8. Fejezet

Az éghajlatpolitika érvényesítése az állami döntéshozatal során

Előzetes éghajlati kockázatelemzés

31.§ (1) A (2) bekezdés szerinti intézkedés előterjesztője köteles az intézkedés éghajlatváltozásra gyakorolt hatásait és kockázatait előzetesen vizsgálni és értékelni, és annak eredményeit nyilvános vizsgálati elemzésben összefoglalni (előzetes éghajlati kockázatelemzés). A (2) bekezdés szerint intézkedés előzetes éghajlati kockázatelemzés hiányában nem fogadható el.

(2) Az előzetes éghajlati kockázatelemzés hatálya alá tartozó intézkedések különösen:

- a) jogszabályok, ideértve az adó- és költségvetési jogszabályokat is,
- b) általános vagy ágazati tervek és programok,
- c) éghajlatvédelmi szempontból jelentős egyedi kormánydöntés, különös tekintettel beruházások támogatására,
- d) helyi önkormányzat településfejlesztési- és rendezési tervei és eszközei, valamint éghajlatvédelmi szempontból jelentős egyedi helyi önkormányzati döntés, különös tekintettel beruházások támogatására.

(3) Az előzetes éghajlati kockázatelemzés legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) az intézkedés várható éghajlati hatásai és kockázatai, különösen az üvegházhatású gázok kibocsátására és elnyelésére, a biológiailag aktív terület kiterjedésére és minőségére, a területi vízháztartásra és a talajnedvességre, a szabályozó ökoszisztéma-szolgáltatások működésére, valamint a társadalmi rendszerek alapvető folyamataira,
- b) az intézkedés hozzájárulása az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak megvalósításához,
- c) az intézkedés karbonköltségvetési fedezete,
- d) annak bemutatása, hogy az intézkedés éghajlatpolitikai szempontból mennyiben jelent eltérést a nemzetközileg általánosan elfogadott megoldásoktól.

(4) Az előzetes éghajlati kockázatelemzés keretei között külön jogszabály által meghatározott, kiemelt éghajlatvédelmi jelentőségű intézkedések kapcsán generációs vizsgálatot kell lefolytatni. A generációs hatásvizsgálat célja annak értékelése, hogy az

intézkedés milyen hatást gyakorol a jövő nemzedékek életfeltételeire, természeti erőforrásokhoz való hozzáférésére és döntési mozgásterére. A vizsgálat során különösen az alábbiakat kell mérlegelni:

- a) az intézkedés visszafordíthatóságának, valamint a jövő nemzedékek választási lehetőségének megőrzése (lock-in kockázat),
- b) az intézkedés természeti erőforrások minőségére gyakorolt hatásai a visszalépés tilalmára tekintettel,
- c) a jövő nemzedékek hozzáférése a természeti erőforrásokhoz,
- d) a döntéssel keletkező intergenerációs externáliák, így különösen a jövő nemzedékekre háruló költségek.

(5) Az előzetes éghajlati kockázatelemzés vizsgálati elemzés eredményei megfelelően integrálhatók a jogszabályokra és közjogi szabályozó eszközökre vonatkozó, külön jogszabály alapján elvégzett előzetes hatásvizsgálat záródokumentumába, így különösen a környezetvédelemmel összefüggő intézkedések kapcsán elvégzendő vizsgálati elemzésbe, továbbá a tervek és programok kapcsán megvalósítandó környezeti értékelésbe.

(6) Az előzetes éghajlati kockázatelemzés és a generációs vizsgálat részletes szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

Környezeti hatásvizsgálat, felülvizsgálat és teljesítményértékelés

32.§ (1) Környezeti hatásvizsgálat, felülvizsgálat és teljesítményértékelés (e § vonatkozásában együttesen: hatásvizsgálat) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 3014/2005. (XII. 25.) Korm.rendelet szerinti szabályait az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenység gyakorlásához szükséges, külön jogszabály szerinti engedély kiadása megtagadható, amennyiben a tevékenység:

- a) jelentős negatív éghajlati hatással vagy kockázattal jár,
- b) egyébként ellentétes az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumaival.

(3) Üvegházhatású gázokat jelentős mennyiségben kibocsátó vagy nyelő – külön jogszabályban meghatározott – tevékenységek hatásvizsgálata során a környezethasználó köteles előrejelzést készíteni a tevékenység következtében várható üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozóan.

(4) A hatásvizsgálat során figyelembe kell venni nemcsak az üvegházhatású gázok közvetlen kibocsátását, hanem a felhasznált energiához és természeti erőforrásokhoz, valamint a tevékenység eredményeként megvalósuló termék vagy szolgáltatás felhasználójánál keletkező (értéklánc-végi) kibocsátásokat is.

9. Fejezet

Az éghajlatpolitika gazdasági és pénzügyi alapjai

Általános szabályok

33.§ (1) A gazdaságpolitika kialakítása és végrehajtása, a gazdasági tevékenységek szabályozása, valamint az európai uniós források felhasználása során az állam kiemelten figyelembe veszi az éghajlatpolitika céljait. Ennek érdekében a Kormány – az előzetes éghajlati kockázatelemzés szabályai [31.§] szerint – felülvizsgálja a meglévő költségvetési, adó- és pénzügyi politikát annak érdekében, hogy azonosítsa az éghajlatvédelmi szempontból káros vagy nem kellően hatékony intézkedéseket és megteremtse azok éghajlatpolitikai összhangját.

(2) Nem fogadható el olyan adó- és támogatáspolitikai javaslat, amely az előzetes éghajlatvédelmi kockázatelemzés alapján veszélyezteti az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak megvalósítását vagy egyébként csökkenti az éghajlatpolitika hatékonyságát.

(3) A pénzügyi stabilitás és a hosszútávú kockázatkezelés érdekében a költségvetési politika megállapítása során a Kormány megfelelően figyelembe veszi az éghajlati hatásokat. Ez többek között magában foglalja a köz- és magánberuházási áramlásoknak az éghajlatpolitikai célokkal való összehangolását, az éghajlati kockázatokkal kapcsolatos információk közzétételének erősítését, az alkalmazkodási finanszírozás növelését.

(4) Az állam az éghajlatvédelmet különösen az alábbi költségvetési, adó- és pénzügyi politikai, piacteremtő és kiegészítő intézkedésekkel támogatja:

- a) az éghajlatpolitika elégséges és hatékony költségvetési finanszírozása,
- b) az éghajlatvédelmi szempontból előnyös áruk, szolgáltatások kedvezményes adózása,
- c) a fosszilis energia felhasználásának fogyasztáscsökkentést ösztönző adózása (energiaadó),
- d) vissza nem térítendő állami támogatás, kedvezményes hitel, kölcsön, garancia, biztosítás és tőkebefektetés nyújtása környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységek számára,
- e) az éghajlatvédelmi szempontból káros állami támogatások megszüntetése,
- f) az üvegházhatású gázok kibocsátáskereskedelme,
- g) az energiarendszer dekarbonizációját elősegítő átvételi tarifák,
- h) az éghajlatvédelmi szempontok figyelembevétele termékek és szolgáltatások beszerzése (zöld közbeszerzés), valamint az állami vagyonkezelés során,
- i) az éghajlatvédelmi célú köz- és magánberuházások nyomon követése és összehangolása,
- j) aktív tájékoztatás az éghajlatváltozással járó kockázatokról, valamint az éghajlatvédelmi célú beruházási és támogatási lehetőségekről.

(5) Az (EU) 2023/959 rendelettel bevezetett, az épület- és közúti közlekedési ágazatra kiterjedő kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS2) 2028. január 1-jétől történő hazai bevezetésének szabályait a Kormány külön jogszabályban állapítja meg.

A pénzügyi és államháztartási reziliencia

34.§ (1) A költségvetési és államadósság-kezelési politika alakítása során a Kormány figyelembe veszi az éghajlatváltozással összefüggő pénzügyi kockázatokat, így különösen a fizikai károk, az átállási kockázatok és az éghajlati kockázati felár államháztartásra gyakorolt hatásait, amelyeket külön jogszabályban meghatározott módszertan alapján készült hatásvizsgálat állapít meg.

(2) A nemzeti karbonköltségvetésről szóló javaslat részeként, valamint a karbonköltségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentésben a Kormány bemutatja az éghajlati kockázatoknak az államadósság fenntarthatóságára, az adóbevételekre és az állami szuverén hitelkockázatra gyakorolt becsült hatását.

(3) A Magyar Nemzeti Bank rendszeresen értékeli az éghajlatváltozás pénzügyi közvetítőrendszert érintő kockázatait, felügyeleti eszközeivel támogatja a pénzügyi intézményeket az éghajlati kockázatok azonosításában és kezelésében.

(4) Az éghajlatváltozással összefüggő természeti katasztrófák biztosítási védelmi részének csökkentése érdekében a Kormány – a Magyar Nemzeti Bankkal együttműködve – jelentés készít az Országgyűlés részére a természeti katasztrófák biztosítási lefedettségéről, a viszontbiztosítási piac helyzetéről, a védelmi rés alakulásáról és az állam végső biztosítói szerepéből fakadó költségvetési kockázatokról.

(5) A biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter a Magyar Nemzeti Bankkal együttműködve, a (4) bekezdés szerinti jelentés alapján megvizsgálja és szükség esetén kidolgozza a biztosítási rés csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, különös tekintettel az agrárgazdasági és lakóingatlan-biztosításokra, valamint az önkormányzatok és a kritikus infrastruktúra üzemeltetőinek katasztrófakockázati lefedettségére.

Az éghajlatpolitika állami finanszírozása és annak forrásai

35.§ (1) Az éghajlatpolitika finanszírozásának állami forrásai különösen az alábbiak:

- a) a központi költségvetésnek az éghajlatvédelmi célra elkülönített központi és fejezeti kezelésű előirányzatai, valamint a települési önkormányzatok költségvetésnek az éghajlatvédelmi célra elkülönített előirányzatai,
- b) az Európai Unió kibocsátáskereskedelmi rendszerének keretei között értékesített kibocsátási egységekből származó bevételek, valamint a kibocsátási engedélyhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos bírságok,
- c) az éghajlatvédelmi célra felhasználható egyéb európai uniós források,
- d) az energiaadóból származó bevételek,
- e) a nemzetközi szerződés alapján folytatott kibocsátáskereskedelmi és projekttevékenység bevételei,
- f) zöld államkötvényekből, egyéb fenntartható fejlesztési célú finanszírozási eszközökből és éghajlatvédelmi hitelvelvételekből származó források,

- g) az állami tulajdonú vagy részesedésű gazdasági társaság által kibocsátott zöld kötvényekből, egyéb fenntartható fejlesztési célú finanszírozási eszközökből és éghajlatvédelmi hitelvelvételekből származó források, amelyek az adott kibocsátó vagy hitelfelvevő éghajlatvédelmi beruházásainak és fejlesztéseinek finanszírozását szolgálják,
- h) az Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer keretében keletkező energiahatékonysági járulékok és bírságok,
- i) a települési önkormányzatok éghajlatvédelmi célú bevételei.

(2) A klímasemlegesség megvalósításáig a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított, e törvény szerinti éghajlatpolitikai célú kiadások összege nem lehet kevesebb, mint a megelőző költségvetési évben e célra fordított összeg reálértéke. A Kormány az éves költségvetési törvényjavaslat indokolásában elkülönítetten mutatja be az éghajlatpolitikai célú közvetlen és közvetett kiadásokat, valamint az éghajlatpolitikai szempontból káros támogatásokat.

(3) A Kormány a hosszú távú stratégia [8.§ (1) bek. b) pont] részeként ütemtervet készít az éghajlatpolitikai célokkal ellentétes – így különösen a fosszilis energiahordozók termelését, forgalmazását vagy fogyasztását közvetlenül támogató – költségvetési és adópolitikai eszközök fokozatos megszüntetésére. Az ütemterv teljesítéséről a Kormány a Reziliens Alkalmazkodási Stratégiáról szóló előrehaladási jelentésben [12.§ (3) bek. b) pont] beszámol az Országgyűlés részére.

A Nemzeti Éghajlatvédelmi Alap

36.§ (1) Az éghajlatvédelmi politika megvalósítását elkülönített állami pénzalapként működő Nemzeti Éghajlatvédelmi Alap (a továbbiakban: Alap) támogatja. Az Alap bevételei:

- a) a 34.§ (1) bekezdés b)-h) pont közötti bevételek,
- b) az Alap részére teljesített önkéntes befizetések.

(2) Az Alap bevételeit e törvénnyel, az éghajlatvédelem stratégiai és végrehajtási dokumentumaival összhangban különösen az alábbi célok finanszírozására kell felhasználni:

- a) az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentését eredményező intézkedések,
- b) a szénmegkötés és széntárolás növelését, a természetes felszínborítottság helyreállítását segítő intézkedések,
- c) az éghajlatváltozás hatásainak és kockázatainak mérséklését és a sérülékenységek csökkentését eredményező intézkedések,
- d) az éghajlatvédelem tudományos megalapozása, illetve az éghajlatvédelmi tudás és szemlélet terjesztésére szolgáló programok,
- e) Magyarország nemzetközi éghajlat-finanszírozási kötelezettségeinek a teljesítése.

(3) A (2) bekezdés szerinti célok megvalósítása érdekében az Alap különösen

- a) vissza nem térítendő támogatást,

- b) kedvezményes kölcsönt, hitelt, garanciát, valamint
- c) működési támogatást nyújt.

(4) Az Alap működése során biztosítani kell annak átláthatóságát és az Alap kedvezményezettjei képviselőinek részvételét. Az Alap működésének szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

Zöld gazdaságfejlesztés

37.§ (1) Az állam különösen kedvezményes kölcsön, hitel, garancia és tőkebefektetés nyújtásával, zöld vállalati kötvénykibocsátás elősegítésével, a zöld hitelezési tevékenység, zöld vállalatirányítási rendszerek előmozdításával, valamint környezeti szempontból fenntartható áruk és szolgáltatások megrendelőjeként támogatja az éghajlatpolitika megvalósítását (zöld gazdaságfejlesztés).

(2) Az állami tulajdonú vagy állami irányítás alatt álló fejlesztési, exportfinanszírozási, garancia- és egyéb gazdaságfejlesztési intézmények az éghajlatpolitika megvalósítása érdekében

- a) részt vesznek közép- és hosszú lejáratú hazai és külföldi források, illetőleg támogatások bevonásában és közvetítésében,
- b) környezeti szempontból fenntartható vállalkozások és beruházások érdekében,
 - ba) hitel- és tőkefinanszírozást, valamint vissza nem térintendő támogatást, így különösen hitelt, kölcsönt, garanciát nyújtanak és kezességet vállalnak,
 - bb) exportfinanszírozást végeznek, exporthitel-biztosítást, exportügyletekhez garanciát és kezességet nyújtanak,
 - bc) fejlesztési célú részesedést szereznek,
- c) a fentiek megvalósítását támogató tanácsadást végeznek.

(3) A (2) bekezdés szerinti gazdaságfejlesztési eszközök fosszilis energiahordozók kitermelésére és hasznosítására irányuló tevékenység támogatására nem használhatók fel.

Zöld finanszírozási tevékenység

38.§ Pénzügyi intézmények külön jogszabály és az Európai Unió jogi aktusainak megfelelően

- a) vizsgálják és értékelik azt, hogy finanszírozási tevékenységük milyen éghajlati hatásokkal és kockázatokkal jár,
- b) hasonló beruházások esetén előnyben részesítik környezeti szempontból fenntartható beruházások finanszírozását,
- c) törekednek környezeti szempontból fenntartható beruházások kedvező feltételek mellett történő finanszírozására,
- d) fokozatosan megszüntetik a környezeti szempontból nem fenntartható beruházások finanszírozását,
- e) nyilvánosságra hozzák a környezeti szempontból fenntartható hitelek arányát, valamint tevékenységük egyéb éghajlati hatásait és kockázatait.

Az éghajlatpolitika támogatása az állami beszerzések és vagyonkezelés során

39.§ (1) Az állam beruházásai, valamint áruk és szolgáltatások beszerzése során figyelembe veszi azok éghajlatvédelmi hatásait és kockázatait, így különösen, hogy azok milyen mértékben járulnak hozzá az éghajlatpolitika megvalósításához. Több hasonló műszaki és gazdasági jellemzőkkel bíró ajánlat esetén – külön jogszabály szerint – előnyben kell részesíteni a környezeti szempontból fenntarthatóbb megoldást (zöld közbeszerzés).

(2) A Kormány – az általa elfogadott dekarbonizációs terv alapján – gondoskodik az állami közszolgáltatások működése, valamint az állami vagyon kezelése klímasemlegességének megteremtéséről. Az állami szervezet dekarbonizációs tervének elkészítéséért és végrehajtásáért – az állami vagyon kezeléséért felelős miniszterrel egyetértésben – a miniszter felel.

Magyarország részvétele az éghajlatvédelem nemzetközi finanszírozásában

40.§ (1) A közös, de megkülönböztetett felelősség elvének megfelelően a globális éghajlati és társadalmi stabilitás biztosítása érdekében Magyarország – a Kormány nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiájával összhangban –, történelmi felelőssége és gazdasági teljesítőképessége szerint, arányosan részt vesz az éghajlatvédelem Párizsi Megállapodás alapján létrejött nemzetközi finanszírozásában, különös tekintettel a kollektív, számszerűsített finanszírozási célhoz való hozzájárulásra.

(2) A Párizsi Megállapodás végrehajtására irányuló döntésekkel összhangban, az éghajlatvédelem nemzetközi finanszírozásában történő részvétel fő szempontjai:

- a) a fejlődő és legkevesbé fejlett országok kiemelt támogatása,
- b) bilaterális és vissza nem térítendő támogatások elsőbbsége,
- c) a bruttó nemzeti jövedelemhez viszonyított stabil és kiszámítható hozzájárulás,
- d) a támogatás átláthatósága, környezeti fenntarthatósága és addicionalitása,
- e) a nők és gyermekek sajátos helyzetének, érdekeinek és szükségleteinek figyelembevétele,
- f) éghajlatvédelmi célok (kibocsátáscsökkentés, alkalmazkodás, veszteségek és károk finanszírozása) egyenértékűsége.

Magyarország részvétele a nemzetközi kibocsátáskereskedelemben

41.§ (1) Magyarország – az Európai Unió közös nemzeti vállalásával (NDC) és az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban – részt vesz a Párizsi Megállapodás 6. cikk (2) bekezdése szerinti kooperatív megközelítésekben, ideértve a nemzetközileg átruházott kibocsátáscsökkentési eredmények (ITMO) forgalmát.

(2) Nemzetközileg átruházott kibocsátáscsökkentési eredmény felhasználásához a miniszter előzetes felhatalmazása szükséges. A felhatalmazás feltétele, hogy az ITMO megfeleljen a Párizsi Megállapodás 6. cikk végrehajtási határozataiban megállapított átláthatósági, környezeti integritási és kettős számolás elkerülési követelményeknek.

(3) Az ITMO felhasználása nem csökkentheti a 18.§ szerinti nemzeti kibocsátáscsökkentési célkitűzések szintjét. A nemzeti leltárban a Párizsi Megállapodás 6. cikke szerinti megfelelő kiigazításokat (corresponding adjustments) alkalmazni kell.

(4) A Párizsi Megállapodás 6. cikk (4) bekezdése szerinti, az ENSZ felügyelete alatti kibocsátáscsökkentési mechanizmusban Magyarország részvételének feltételeit a Kormány rendeletben állapítja meg, az Európai Unió jogi aktusaival összhangban.

Zöld vállalatirányítás és a tiszta átállási terv

42.§ (1) Gazdálkodó szervezetek külön jogszabály és az Európai Unió jogi aktusai szerint:

- a) vizsgálják és értékelik tevékenységük éghajlati hatásait és kockázatait,
- b) vállalatirányítási folyamataikban figyelembe veszik tevékenységük éghajlati hatásait és kockázatait,
- c) törekednek tevékenységük környezeti szempontból fenntartható átalakítására, így különösen az éghajlatpolitika támogatására,
- d) nyilvánosságra hozzák tevékenységük éghajlati hatásaira és kockázataira, valamint az éghajlatpolitika céljaihoz való hozzájárulásukra vonatkozó legfontosabb adatokat.

(2) Külön jogszabály, illetve az Európai Unió jogi aktusa – így különösen az (EU) 2022/2464 irányelv (CSRD) és az (EU) 2024/1760 irányelv (CSDDD) – által meghatározott gazdálkodó szervezetek kötelesek

- a) a vállalat sérülékenységet feltáró éghajlati kockázatelemzést végezni,
- b) az éghajlatpolitikai célkitűzésekkel összhangban tiszta átállási tervet elfogadni és végrehajtani a teljes értékláncra vonatkozóan,
- c) a vonatkozó szabványok figyelembevételével szervezeti reziliencia vizsgálatot végezni,
- d) az éghajlati alkalmazkodáshoz és átálláshoz szükséges forrásokat biztosítani.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti tiszta átállási terv különösen az alábbiakat tartalmazza:

- a) az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó, meggyőző tudományos bizonyítékokon alapuló vállalati dekarbonizációs célértékek a vonatkozó ágazati karbonköltségvetéshez igazodó bontásban, kitekintéssel a 2030-as, 2040-es és 2050-es nemzeti kibocsátáscsökkentési célkitűzésekre,
- b) az a) pont szerinti célok megvalósítását elősegítő tényezők és kulcsfontosságú tervezett intézkedések bemutatása, ideértve adott esetben a vállalat termék-, illetve szolgáltatásportfóliójában végrehajtandó változtatásokat és bevezetendő új műszaki megoldásokat is,
- c) az átállási terv végrehajtását támogató beruházások és finanszírozási megoldások bemutatása és számszerűsítése,
- d) a vezető tisztségviselők és a vállalatirányítási rendszerek szerepének bemutatása az átállási terv végrehajtásával kapcsolatban.

(4) Tiszta átállási tervet legkésőbb [2029-ig], új gazdálkodó szervezet esetében pedig a tevékenységének megkezdését követő egy éven belül kell elfogadni. A tiszta átállási tervet a gazdálkodó szervezet évente felülvizsgálja, annak végrehajtásáról külön jogszabály szerint évente nyilvános jelentésben számol be.

(5) A tiszta átállási terv elfogadásának elmulasztása, illetve nem megfelelő végrehajtása esetén a Nemzeti Klímavédelmi Hatóság külön jogszabályban meghatározott mértékű – de legalább a gazdálkodó szervezet előző üzleti évi nettó árbevétele 0,05%-ának megfelelő – bírságot szab ki. A Nemzeti Klímavédelmi Hatóság felügyeleti eljárását környezetvédelmi egyesületek is kezdeményezhetik.

(6) Az (1)–(5) bekezdés szerinti kötelezettségek nem terjednek ki a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény szerinti kis- és középvállalkozásokra, kivéve, ha az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa ettől eltérően rendelkezik. A Kormány a kis- és középvállalkozások önkéntes éghajlatvédelmi vállalásainak megvalósítását többek között egyszerűsített eljárások bevezetésével, tanácsadással és képzéssel ösztönzi, éghajlatpolitikai átállásukat a Nemzeti Éghajlatvédelmi Alap által nyújtott támogatásokkal segíti elő.

(7) A tiszta átállási tervre vonatkozó szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

10. Fejezet

Oktatás, szemléletformálás, kutatás, fejlesztés, innováció

Az éghajlatváltozással kapcsolatos oktatás és képzés

43.§ (1) Az éghajlatváltozással és az éghajlati rendszerrel kapcsolatos nevelés, oktatás és képzés a köznevelés, a felsőoktatás, a közművelődés, valamint az iskolarendszeren kívüli nevelés, oktatás és továbbképzés teljes rendszerén átívelő állami feladat.

(2) Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek oktatását megfelelően be kell illeszteni az Óvodai Nevelés Alapprogramjába, a Nemzeti Alaptantervbe, a felsőoktatási, szakképzési és továbbképzési tantervekbe, a pedagógusok, valamint a kiemelt ágazatok és az önkormányzatok kormányzati tisztviselői és közalkalmazotti képzési és továbbképzési programjaiba.

(3) Az éghajlatváltozással és az éghajlati rendszerrel kapcsolatos nevelés, oktatás és képzés többek között kiterjed:

- a) az éghajlatváltozást okozó természettudományi, társadalomtudományi, gazdaságtudományi, műszaki-technikai jelenségekre, pénzügyi vonatkozásaira és ezek összefüggéseire,
- b) az éghajlatváltozás globális, országos és helyi hatásaira és kockázataira,
- c) az éghajlati rendszer, a biológiai aktív felszínborítás és ökoszisztéma-szolgáltatások összefüggéseire,
- d) az éghajlat védelmével kapcsolatos alapvető hazai és nemzetközi jogi szabályozásra, tervekre, programokra,

- e) az éghajlatváltozásra adható helyi, közösségi, családi szintű és egyéni válaszokra, ideértve a klímatudatos életmód, gazdálkodás, egyénifogyasztás, háztartás lehetőségeit,
- f) az egyes képzési területek, szakmák vonatkozásában jelentős éghajlatvédelmi ismeretekre.

(4) Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek oktatása, továbbá a tananyagok, oktatási és képzési programok előkészítése során a miniszter együttműködik a köznevelésért, a felsőoktatásért, a közművelődésért, a szakképesítésért, felnőttképzésért felelős miniszterekkel és szakmai szervezetekkel.

(5) Az (1) bekezdésben megjelölt feladatokat az állam az oktatási és a közművelődési intézményeken keresztül, a helyi önkormányzatokkal, környezetvédelmi egyesületekkel, lakossági, szakmai, tudományos szervezetekkel és egyházakkal együttműködve látja el. Az oktatási és képzési szervezetek részére az állam külön jogszabály szerint szakmai és anyagi támogatást nyújt.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos aktív tájékoztatás és szemléletformálás

44.§ (1) Az éghajlatváltozással kapcsolatos lakossági ismeretek fejlesztése és terjesztése érdekében a Kormány aktív tájékoztató és szemléletformáló tevékenységet végez. Ennek keretében a Kormány – többek között – rendszeres közérthető lakossági tájékoztató kampányokat szervez az éghajlatváltozás okairól, hatásairól, kockázatairól, az éghajlatpolitikában való részvétel lehetőségeiről. A tájékoztató kampányok keretében kiemelt figyelmet kell fordítani a helyi és egyéni (családi) cselekvés jelentőségéről és a reziliencia megvalósításának egyéni, háztartási szintű gyakorlati megoldásairól. A tájékoztató kampányok céljait, tartalmát, valamint az elérés módját az adott célcsoport sajátosságainak tükrében kell meghatározni.

(2) A Kormány éghajlatváltozással kapcsolatos tájékoztató és szemléletformáló tevékenységét a miniszter koordinálja. A tájékoztató kampányok előkészítése és végrehajtása során a miniszter együttműködik az érdekelt más miniszterekkel, a helyi önkormányzatokkal, környezetvédelmi egyesületekkel, lakossági, szakmai, tudományos szervezetekkel, egyházakkal, közszolgáltatást végző és egyéb érintett gazdálkodó szervezetekkel.

(3) A Kormány külön jogszabály szerint szakmai, média és anyagi támogatást nyújt más szervezetek, így különösen a helyi önkormányzatok, környezetvédelmi egyesületek és tudományos szervezetek éghajlatvédelmi tájékoztató és szemléletformáló tevékenységéhez.

Nemzeti Klímaportál

45.§ (1) Az éghajlatváltozással kapcsolatos aktív tájékoztatás és szemléletformálás, valamint az éghajlatpolitika alakításában való társadalmi részvétel elősegítése érdekében a Kormány Nemzeti Klímaportált tart fenn.

(2) A Nemzeti Klímaportál legalább az alábbiakat tartalmazza:

- a) hiteles és naprakész információk az üvegházhatású gázok magyarországi kibocsátásáról és elnyeléséről, az alapul fekvő adatbázisok, hazai, európai uniós és nemzetközi kötelezettségek és jelentések bemutatásával,
- b) az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumai, ezek megvalósításáról szóló jelentések és közérthető összefoglalói, az éghajlatváltozással kapcsolatos jogszabályok,
- c) tájékoztatás az éghajlatpolitikával kapcsolatos előkészítés alatt álló és elfogadott állami intézkedésekről, különös tekintettel az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumaira,
- d) online konzultációs felület a c) pont szerinti intézkedések előzetes véleményezése érdekében,
- e) tájékoztatás az éghajlatpolitikával kapcsolatos állami vagy önkormányzati eseményekről,
- f) az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzetközi és európai uniós jogi kötelezettségeket megalapozó dokumentumok, stratégiák, Magyarországnak az európai és nemzetközi kibocsátás-kereskedelemben és a nemzetközi szerződésen alapuló projekttevékenységekben való részvételére vonatkozó adatok,
- g) az éghajlatváltozással kapcsolatos rendelkezésre álló állami, önkormányzati és nemzetközi finanszírozási források, tájékoztató ezek igénybevételének feltételeiről,
- h) az éghajlatváltozással kapcsolatos hatósági eljárások és döntések,
- i) az éghajlatváltozással kapcsolatos alapvető tudományos ismeretek összefoglalása (ideértve az éghajlatváltozással kapcsolatos téves információk cáfolatát is), oktatási és szemléletformálási tananyagok és segédeszközök,
- j) a helyi, közösség és egyéni klímatudatos prioritások, gyakorlati megoldások, jó példák összefoglalása, ideértve az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, illetve a rugalmas alkalmazkodást sikeresen megvalósító projektek leírása,
- k) egyes kiemelt áruk és szolgáltatások éghajlati hatására (karbonlábnyomára) vonatkozó információk,
- l) az éghajlatváltozással kapcsolatos aktuális tudományos vagy szakpolitikai hírek.

(3) A miniszter gondoskodik a Nemzeti Klímaportál, az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer, továbbá a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer megfelelő átjárhatóságáról.

Kutatás, fejlesztés, innováció

46.§ (1) Az állam kiemelten támogatja az éghajlatváltozással, az éghajlati rendszer működésével kapcsolatos tudományos kutatást, műszaki és társadalmi fejlesztést, valamint ezek eredményeinek terjesztését és gyakorlati alkalmazását. Ennek érdekében Magyarország együttműködik más államokkal, nemzetközi szervezetekkel, a tudományos és gazdasági élet hazai és nemzetközi szereplőivel.

(2) Az állam elismeri a hagyományos, természet- és közösségi alapú tudás szerepét az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, elősegíti annak feltárását, megőrzését, fejlesztését és azok gyakorlati alkalmazását az éghajlatpolitika megvalósítása érdekében.

(3) Az éghajlatváltozással kapcsolatos kutatások összehangolása, értékelése és állami kutatási célok teljesítésének biztosítása a miniszter feladata. A kutatások, valamint a kutatási eredmények felhasználásának és megosztásának támogatására külön jogszabály szerint Nemzeti Klímakutatási és Innovációs Program (e § vonatkozásában: Program) működik.

(4) A Program pályázati céljainak és feltételeinek kialakításában a miniszter együttműködik a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, a Magyar Tudományos Akadémia, valamint a HUN–REN Magyar Kutatási Hálózat elnökével. A Program fő kutatási céljait elsősorban a Magyarország számára jelentőségű problémák tükrében kell megállapítani.

(5) A Program működésének szabályait a miniszter – a felsőoktatásért, valamint a kutatási, fejlesztési és innovációs ügyekért felelős miniszterrel egyetértésben – rendeletben állapítja meg.

(7) Innovatív éghajlatvédelmi műszaki megoldások és szolgáltatások, társadalmi, intézményi és közösségi megoldások fejlesztésének elősegítése érdekében külön jogszabály lehetővé teheti azok kedvezőbb egyedi feltételek mellett történő ideiglenes engedélyezését. Az ideiglenes engedélyezés célja a műszaki megoldás vagy szolgáltatás működőképességének és kockázatainak a felmérése és értékelése.

(8) Innovatív éghajlatvédelmi műszaki megoldások vagy szolgáltatások, társadalmi, intézményi és közösségi megoldások alkalmazásának elősegítése érdekében kiegészítő finanszírozással vagy tanácsadással az állam támogatja a szabadalmakhoz való minél szélesebb körű hozzáférést magyarországi vállalkozások, kutatók és társadalmi szervezetek részére.

11. Fejezet

Társadalmi részvétel

47.§ (1) Az állam és az önkormányzatok különösen az alábbi intézkedésekkel segítik elő állampolgárok és szervezeteik részvételét az éghajlat védelmével kapcsolatos jogaik gyakorlásában:

- a) az éghajlattal és az éghajlatpolitikával kapcsolatos valamennyi adat és információ, foratókönyv, dokumentum teljes körű nyilvánossága,
- b) részvétel biztosítása az éghajlatpolitikával kapcsolatos döntések, így különösen az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak előkészítése és felülvizsgálata során,
- c) az éghajlatpolitika országos és helyi kérdéseivel kapcsolatos tájékoztató és véleményező események rendezése,
- d) az öntevékeny állampolgári tevékenységre való ösztönzés és képzés,
- e) a társadalmi részvételt elősegítő szervezetek szakmai és anyagi támogatása,
- f) az éghajlatvédelmi célú helyi közösségi összefogás szakmai és anyagi támogatása.

(2) Az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumai, az azokról készült jelentések, valamint az éghajlatpolitikával kapcsolatos jogszabályok tervezetét annak előterjesztője a Nemzeti Klímaportálon legalább 60 napra közzéteszi, amelyre az ott megjelölt módon bárki írásban észrevételt tehet. Az előterjesztő az észrevételeket megfelelően figyelembe veszi, azokról nyilvános összefoglalót készít, melyet a Nemzeti Klímaportálon közzétesz.

(3) A nemzedékek közötti igazságosság elvével összhangban, a gyermekjogok érvényesítése, a fiatalok véleményének megismerése és sajátos érdekeik megjelenítése céljából a miniszter legalább évente Ifjúsági Klímafórumot tart. Az Ifjúsági Klímafórumon a 25 év alatti állampolgárok és képviselőiket ellátó szervezetek vehetnek részt. Az Ifjúsági Klímafórumról a miniszter nyilvános összefoglalót készít, melyet a Nemzeti Klímaportálon közzétesz.

(4) Az éghajlatpolitika országos stratégiai dokumentumai, valamint az Igazságos Átmenet Terv elfogadása előtt, a (2) bekezdésben megjelölt véleményezési időszakon belül a miniszter alkalmi Klímagyűlést tart.

(5) A környezetvédelmi egyesületek külön jogszabályban meghatározott jogaira vonatkozó rendelkezések, így különösen a környezet védelméről szóló 1995 évi LIII. törvénynek 98-99. §-ai, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 17. § d) pontja, megfelelően alkalmazandók az e törvény szerinti eljárásokban is. A környezetvédelmi egyesületek az általuk indított közigazgatási perben teljes költségmentességet élveznek.

12. Fejezet

Az éghajlatváltozással kapcsolatos jogi felelősség

Az éghajlatveszélyeztetés

48.§ (1) Az a 2012. évi CCXVII. törvény 1. és 2. mellékletében foglalt tevékenységet végző kibocsátó elmulasztja tevékenysége káros éghajlati hatásainak és kockázatainak megelőzésére, illetve mérséklésére irányuló valamennyi szükséges, észszerű és megvalósítható erőfeszítést megtenni és ezzel a Magyarország e törvény alapján elfogadott illetve nemzetközi jogi vagy európai uniós kibocsátáscsökkentési kötelezettségének teljesítését akadályozza, éghajlatveszélyeztetést valósít meg.

(2) Az éghajlatveszélyeztetés esetén a kibocsátó tevékenysége, erre irányuló perben – a veszélyeztetés mértékétől függően – korlátozható, felfüggeszthető, megtiltható, valamint a kibocsátó a károk megtérítésére és a környezetben okozott kár helyreállítására kötelezhető.

(3) Éghajlatveszélyeztetés megállapítására irányuló pert az ügyész és a környezetvédelmi egyesület is megindíthatja.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos jogi felelősség érvényesítése

49.§ (1) Az éghajlatpolitika végrehajtási dokumentumai – így különösen a nemzeti karbon költségvetés – elfogadásának elmulasztása miatt a Kormánnyal szemben a Kp. 128. § (1) bekezdésben foglalt jogosultak mellett mulasztási pert indíthat az ügyész és a környezetvédelmi egyesület is.

(2) A Jövő Nemzedékek Szószólója az éghajlatpolitika végrehajtására irányuló közigazgatási döntés ellen indított perben beavatkozóként részt vehet a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesítése érdekében.

(3) Az éghajlatvédelemmel kapcsolatos jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát a Jövő Nemzedékek Szószólója is kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál, amennyiben a jogszabály aggályos a jövő nemzedékek érdekeinek szempontjából.

Záró rendelkezések

50.§ (1) Ez a törvény a kihirdetésétől számított 180. napon lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény.

(2) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a

- a) az éghajlatpolitika stratégiai és végrehajtási dokumentumainak tartalmát, valamint elfogadásának, nyomon követésének és felülvizsgálatának részletes szabályait,
- b) a létfontosságú rendszerelemek éghajlati sérülékenységi vizsgálatára és a reziliencia-terv elkészítésére vonatkozó szabályokat,

- c) üvegházhatású gázok nyomon követésére és nyilvántartására, a nemzeti jelentés elkészítésére, a kapcsolódó adatszolgáltatásra, a nemzeti leltárra, valamint az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságra vonatkozó szabályokat,
- d) az ágazati reziliencia felülvizsgálatra és reziliencia-jelentésre vonatkozó szabályokat,
- e) a Nemzeti Természeti Vagyontár működésének szabályait,
- f) az üvegházhatású gázok kibocsátására és elnyelésére vonatkozó célkitűzések elfogadásának és módosításának rendjét,
- g) a mesterséges nyelők alkalmazásának szabályait,
- h) a nemzeti és ágazati karbon költségvetés tartalmára, elfogadására, és módosítására vonatkozó részletes szabályokat,
- i) a biológiailag aktív felszínborítási referenciaértékeket, valamint a táj, a biológiailag aktív terület és az éghajlati ökoszisztéma-szolgáltatások éghajlati célú védelmének szabályait,
- j) az Éghajlatvédelmi Kormánybizottság működésének részletes szabályait,
- k) a Klímafinanszírozási Tanács működésének részletes szabályait,
- l) az előzetes éghajlati kockázatelemzés és a generációs vizsgálat részletes szabályait,
- m) a Nemzeti Éghajlatvédelmi Alap működésének szabályait,
- n) az épület- és közúti közlekedési ágazatra kiterjedő kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS2) szabályait,
- o) A Párizsi Megállapodás 6. cikk (4) bekezdése szerinti, az ENSZ felügyelete alatti kibocsátáscsökkentési mechanizmusban Magyarország részvételének feltételeit,
- p) a tiszta átállási tervre vonatkozó szabályokat,
- q) innovatív éghajlatvédelmi műszaki megoldások és szolgáltatások egyedi feltételek mellett történő ideiglenes engedélyezésének szabályait.

(3) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a települési fakorona-borítottság rendszeres mérésének, nyomon követésének, a faállomány nyilvántartásának és kezelésének, így különösen a közterületen és a magánterületen álló fák védelmének és gondozásának szabályait.
- b) a Nemzeti Klímakutatói és Innovációs Program működésének szabályait,
- c) a Nemzeti Klímahatóság működésének szabályait.

51.§ (1) E törvény

- a) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendeletének (Európai Klímarendelet),
- b) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendeletének (Governance rendelet),
- c) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendeletének (erőfeszítés-megosztási rendelet),
- d) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendeletének (LULUCF rendelet),

- e) az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelvének, valamint az azt módosító (EU) 2023/959 rendeletnek (EU ETS irányelv és ETS2),
- f) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/956 rendeletének (CBAM rendelet),
- g) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2413 irányelvének (RED III),
- h) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelvének (energiahatékonysági irányelv átdolgozott),
- i) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1275 irányelvének (épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv átdolgozott),
- j) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendeletének (Taxonómia rendelet),
- k) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendeletének (SFDR),
- l) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2464 irányelvének (CSRD),
- m) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1760 irányelvének (CSDDD),
- n) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1991 rendeletének (természet-helyreállítási rendelet),
- o) az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelvének (Víz Keretirányelv),
- p) a Tanács 92/43/EGK irányelvének (Élőhelyirányelv),
- q) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2557 irányelvének (CER irányelv),
- r) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendeletének (Igazságos Átmenet Alap) való megfelelést szolgálja.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt uniós jogi aktusok módosítása vagy hatályon kívül helyezése esetén a Kormány e törvény módosító javaslatát a módosítás kihirdetését követő hat hónapon belül az Országgyűlés elé terjeszti.

52.§ E törvénynek a Jövő Nemzedékek Szószólójának jogosultságait érintő rendelkezései [12.§ (4), 15.§(4), 19.§(11), 49.(2)-(3) bekezdés] az Alaptörvény 30. cikk (5) bekezdése alapján sarkalatosnak minősülnek.

Melléklet
Ágazati éghajlatpolitikai követelmények

Az ágazati éghajlatpolitikai követelmények hatálya

1. A kiemelt ágazatokra vonatkozó éghajlatvédelmi cselekvési tervek, más stratégiai dokumentumok, jogszabályok elfogadása és végrehajtása, valamint a hatályos jogszabályok 11.§ (2) bekezdés szerinti felülvizsgálata során megfelelően érvényesíteni kell az e mellékletben foglalt éghajlatvédelmi célkitűzéseket.

A fosszilis energia kivezetése

2. A 2031-től hatályos Nemzeti Energia és Klímaterv részeként – az Igazságos Átmenet Tervvel összhangban – a Kormány ütemtervet állapít meg a fosszilis energiahordozók használatának fokozatos kivezetésére. Az ütemterv ötéves konkrét célokat és intézkedéseket állapít meg a szén, kőolaj és földgáz felhasználása vonatkozásában valamennyi fogyasztói csoportra.

3. A 2. pont szerinti ütemterv megállapítása során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- a) a lakosság és a gazdaság energiaszükséglete,
- b) a kivezetés műszaki, tudományos és gazdasági feltételei, így különösen a nem fosszilis energiaforrások rendelkezésre állása és ára,
- c) a fosszilis energia termeléséhez és fogyasztásához kapcsolódó pénzügyi támogatások,
- d) az energiaellátás biztonsága,
- e) a kivezetésből fakadó anyagi terhek méltányos megosztása, különös tekintettel az energiaszegénység elkerülésére,
- f) az érintett ökológiai rendszerek tűrőképessége.

4. A 2. pont szerinti ütemterv intézkedéseit elsősorban a bemeneti oldali szabályozás eszközrendszerére kell alapozni.

Az energetikai előállítás, átalakítása, szállítása és tárolása

5. A megújuló villamosenergia-termelés területén
- a) a szélenergia-termelés kapcsán törekedni kell a helyi természeti körülmények között megvalósítható legnagyobb kapacitás beépítésére,
 - b) a napelemek (PV) telepítése során – az agrofotovoltaikus rendszerek kivételével – előnyben kell részesíteni a már beépített (barnamezős) vagy alacsony mezőgazdasági, ökológiai értékű területek igénybevételét,
 - c) növelni kell a lakossági termelő beruházások megtérülését, többek között a fogyasztói oldali döntéseket támogató tarifarendszer bevezetése által,
 - d) meg kell alkotni az agrofotovoltaikus (agri-PV) rendszerek telepítését támogató önálló jogi szabályozást, amely meghatározza a mezőgazdasági és a villamosenergia célú egyidejű termelés feltételeit, továbbá a nyomon követés követelményeit,

- e) a megújuló energiáról szóló (EU) 2023/2413 (RED III) irányelvvel összhangban felül kell vizsgálni a biomassza energetikai célú felhasználásának hazai szabályozását. A bioenergia hasznosításának mennyiségi és minőségi feltételeit úgy kell megállapítani, hogy az ne okozzon kárt más környezeti elemekben,
- f) megfelelő jogi szabályozás, pénzügyi ösztönzők és támogatások bevezetésével növelni kell a biomassza alapú energetikai berendezések (erőművek, kazánok, lakossági eszközök) hatásfokát, csökkenteni kell azok károsanyag kibocsátását, valamint elő kell segíteni a meglévő berendezések korszerűsítését, cseréjét,
- g) a megújuló energiáról szóló (EU) 2023/2413 (RED III) irányelvvel összhangban meg kell teremteni a megújuló energiatermelés könnyített engedélyezésének feltételeit, kiemelt figyelemmel napelemek és napkollektorok háztartások, valamint kis- és középvállalkozások által történő telepítésére. Tetőre telepített rendszerek kapcsán alapesetben biztosítani kell az építési engedélyezés alóli mentességét, egyéb eljárások kapcsán az egyszerűsített és határidőhöz kötött ügyintézés, valamint a hálózati csatlakozás határidőhöz között kötelezettségét,
- h) az épületenergetikáról szóló (EU) 2024/1275 irányelvvel összhangban, az abban foglalt határidőig, meghatározott méret felett biztosítani kell új közületi, kereskedelmi, ipari és logisztikai épületek, valamint nagy méretű parkolók (carport-PV) napelem lefedettségét,
- i) ki kell alakítani a megújuló energia rendszerek tervezésére, kivitelezésére és telepítésére vonatkozó szakképzési, továbbképzési, vizsgáztatási és minőségbiztosítási követelményeket. Ezen követelményeket úgy kell megállapítani, hogy azok ne jelentenek aránytalan terhet a kis- és középvállalkozások számára, ne torzítsák a piaci versenyt és elősegítsék az iparág kiegyensúlyozott növekedését.
- j) biztosítani kell az energiaközösségek létrejöttét és működését támogató jogi, pénzügyi és intézményi feltételeket a helyben termelt energia helyben történő felhasználásának, a villamosenergia-megosztásnak, a megújuló energiaforrások villamosenergia-rendszerbe történő hatékony integrációjának elősegítése érdekében.

6. Az energetikai infrastruktúra fejlesztése és fenntartása területén

- a) biztosítani kell a termelő, tároló- és elosztó infrastruktúra reziliens működését, így különösen
- b) elő kell segíteni a sziget üzemű működést,
- c) támogatni kell a lakossági és települési szintű energia önellátást, a közösségi energiatermelést, -tárolást és fogyasztást,
- d) a hálózatfejlesztés megfelelő pénzügyi támogatásával csökkenteni kell az éghajlati kitettségéből fakadó működési kockázatokat, az időjárásfüggő megújuló energia termeléséből és felhasználásából eredő hálózati torlódásokat, biztosítani kell az elosztói hálózat kiegyensúlyozását,
- e) elő kell segíteni a napi és évszakos villamos és hőenergiatároló kapacitások kiépülését lakossági és hálózati szinten,

- f) támogatni kell az okosmérés, a szabványos és felhasználói hozzájáruláson alapuló adathozzáférés, valamint a keresletoldali rugalmassági és aggregátori megoldások elterjedését, hogy az energiaközösségek és az aktív felhasználók érdemben részt vehessenek a villamosenergia-rendszer kiegyensúlyozásában,
- g) elő kell segíteni, hogy az energetikai infrastruktúra fejlesztése során érvényesüljenek az energiademokrácia szempontjai, különösen a helyi közösségek, önkormányzatok, energiaközösségek és érintett fogyasztók részvétele, valamint a közösségi tulajdonú és helyben hasznosuló energetikai megoldások támogatása révén.

7. A hőtermelés területén

- a) növelni kell a megújuló (nap-, geotermikus, hőszivattyú, biogáz) alapú termelést,
- b) ösztönözni kell a villamosenergia- és a hőtermelés összekapcsolását,
- c) támogatni kell a különböző hőforrások többlépcsős (kaskád) hasznosítását,
- d) növelni kell a távhő-szolgáltatás energiahatékonyságát és megújuló energiaforrások arányát a távhő termelésében.

Épületenergetika

8. Az 5-7. pontokra figyelemmel a magyar épületállomány teljes körű, 2050-ig tartó energetikai megújulását eredményező épületfelújítási programot kell elfogadni, az alábbi feltételek mellett:

- a) a kedvezményezett tulajdonosok, birtokosok önkéntes részvétele,
- b) a program kiszámítható, hosszútávú támogatása, elsősorban állami és európai uniós forrásokból,
- c) az alacsony jövedelmű állampolgárok, társadalmi csoportok kiemelt támogatása,
- d) kiemelten szennyezett levegőjű települések előnyben részesítése,
- e) az épületfelújításhoz kapcsolódó tervező, gyártó és kivitelező kapacitások megteremtésének és az ágazat kiszámítható működésének támogatása.

9. A 8. pont szerinti program előírja a megújuló energiaforrások integrálásának megteremtését, különös tekintettel az alábbiakra:

- a) tetőre telepített napelemes (PV) rendszerek,
- b) használati melegvíz, valamint fűtéstámasztásra szolgáló napkollektor (szolártermikus) rendszerek,
- c) napelemből és hőszivattyúból álló hibrid rendszerek.

10. Az épületfelújítási programokban támogatni kell az energiahatékonysági célú energiaközösségi megoldásokat, különösen a közös épületenergetikai beruházásokat, a közösségi energiagazdálkodást, az okosmérésen alapuló fogyasztáscsökkentést, valamint a megújuló energiaforrásokkal összekapcsolt energiahatékonysági fejlesztéseket.

11. Az épületenergetikáról szóló (EU) 2024/1275 irányelvvel összhangban új épületek esetében nulla kibocsátás, közel nulla energiafelhasználású szabványok bevezetése.

Ipari termelés

11. Az ipari termelésre vonatkozó éghajlatvédelmi intézkedéseket különösen az alábbi célokra figyelemmel kell megállapítani:

- a) az éghajlatvédelmi szempontból áttörést jelentő műszaki megoldások kifejlesztésének és széles körű alkalmazásának,
- b) az ipari termelés karbonsemleges energiaellátásának,
- c) a körforgásos gazdaságra való átállás támogatása.

12. Az ipari termelése tervezése, engedélyezése és gyakorlása során törekedni kell a tartós, minőségi és takarékos – lehetőség szerint természetes alapú – anyaghasználatra, környezetkímélő eljárások alkalmazására, hatékony és megújuló forrásból származó energiahasználatra, valamint a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentésére.

13. Felül kell vizsgálni a hatályos hatásvizsgálati és ipari engedélyezési eljárások szabályozását és gyakorlatát. A szigorú környezetvédelmi engedélyezési feltételek mellett törekedni kell új létesítmények gyors, hatékony, kiszámítható és átlátható engedélyezésére. A környezeti hatásvizsgálatról szóló 2011/92/EU irányelvvel összhangban a környezetvédelmi engedélyezési eljárás során a több szakaszban megvalósított beruházásos esetén a teljes létesítmény egymásra épülő hatásait is vizsgálni kell.

14. Az éghajlatvédelmi szempontból áttörést jelentő műszaki megoldások kifejlesztését és széles körű alkalmazását támogató jogi szabályozás elfogadásával, így különösen gyors, hatékony, kiszámítható és átlátható engedélyezési eljárásokkal, valamint – a Nemzeti Klímakutatói és Innovációs Programmal összhangban nyújtott – adókedvezményekkel, pénzügyi támogatásokkal, valamint tanácsadó szolgáltatásokkal kell elősegíteni.

Közlekedés (személyközlekedés és áruszállítás)

15. Ösztönző és korlátozó intézkedések bevezetésével növelni kell a fajlagosan alacsonyabb kibocsátású – így különösen a gyaloglás, kerékpározás, kötöttpályás és egyéb közösségi, valamint mikromobilitási – közlekedési módok részarányát.

16. A 15. pont szerint célok megvalósítását különösen az alábbi intézkedések elfogadásával kell támogatni:

- b) a fosszilis üzemanyaggal működő belső égésű motorral meghajtott új járművek forgalomba helyezésére vonatkozó tilalom pontos (naptár szerinti) meghatározása,
- c) meglévő járműállomány elektromos és más alternatív meghajtásra történő fokozatos cseréje,
- d) használt járművek forgalomba helyezésének éghajlatvédelmi célú korlátozása,

- e) magas fajlagos kibocsátású és átlag feletti tömegű járművek kiemelt adózása,
- f) vállalati járművek és egyéb járműflották differenciált éghajlatvédelmi szabályozása és adózása,
- g) magas fajlagos kibocsátású közlekedési és szállítási módok állami támogatásának tilalma (a vasúti szállítás és a közösségi közlekedés kivételével).

Hulladékgazdálkodás

17. A hulladékgazdálkodásra vonatkozó éghajlatvédelmi intézkedéseket különösen az alábbi célokra figyelemmel kell megállapítani:

- a) a hulladékképződés megelőzése az anyagkörforgás minél zártabbá tétele által. Ennek kapcsán ösztönözni kell az újrahasználatot támogató intézmények elterjedését (javítóműhelyek, adományboltok, újrahasználati központok),
- b) helyi és a regionális élelmiszertermelés és fogyasztás elősegítése, termelői piacok és csomagolásmentes boltok ösztönzésével,
- c) a hulladékká vált élelmiszer mennyiségének csökkentése, a biológiailag lebomló, így különösen az élelmiszerhulladék elkülönített gyűjtése és feldolgozása energiavisszanyerés mellett,
- d) a lerakott hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a lerakók üvegházhatású gázkibocsátásának csökkentése, a keletkezett gáz felhasználása,
- e) az illegális hulladéklerakás visszaszorítása jogi és hatósági eszközökkel, az illegális hulladéklerakatok felszámolása.

18. A hulladékgazdálkodás éghajlatvédelmi intézkedéseinek megvalósítását lakossági és vállalati szemléletformálással, az óvodai és iskolai környezeti nevelés megerősítésével, valamint kiemelt tájékoztató kampányokkal kell elősegíteni.

A vizek védelme, vízgazdálkodás

19. Magyarország reziliens éghajlati alkalmazkodásának érdekében a felszíni és felszín alatti vizek használata során gondoskodni kell a vízkészletek hosszú távú minőségi és mennyiségi védelméről. Törekedni kell a teljes ökológiai és éghajlati vízigény biztosítására az ország egész területén.

20. Az éghajlatvédelem szempontjait megfelelően érvényesíteni kell a vizek védelmével és a vízgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok, tervek és programok elfogadása és végrehajtása során. A vízgyűjtőgazdálkodási tervek felülvizsgálatát rendszeresen frissített éghajlati előrejelzés alapján kell elvégezni, amely figyelembe veszi a legszélsőségesebb forgatókönyvet is.

21. A közösségi döntéshozatal érdekében az állam – külön jogszabály szerint – elismeri és támogatja egyes érdekelt felek és szervezeteik, így különösen a területhasználók és társulásaik részvételét területi vízgazdálkodással kapcsolatos döntések meghozatalában. Ennek megfelelően egyes helyi vízgazdálkodási kérdések

kapcsán többségi közösségi döntéshozatal előírható. Területi vízmegtartással kapcsolatos támogatások igénybevétele a területhasználoi társulások létrehozásához köthető. A területhasználat szabályozásának léptékét a birtok és a tábla helyett a belvízi öblözet szintjén kell megállapítani, hogy a tájhasználat illeszkedjen a terület természetes vízmegtartó adottságaihoz.

22. A vizek védelme és használata során elsőbbséget élvez a közérdek, így különösen a lakossági, ökológiai és éghajlati vízigények kielégítése. Az éghajlatvédelemhez fűződő közérdek megvalósítása érdekében külön törvény lehetővé teszi a magántulajdon – kártalanítás mellett történő – szükséges és arányos korlátozását. A vízmegtartást és a tájhasználatot érintő döntések során fel kell tárni azok lehetséges hátrányait is, mellyel kapcsolatban az érintett területhasználók méltányos ellentételezésre jogosultak. Az ellentételezés szabályait e törvény hatályba lépésétől számított egy éven belül kell elfogadni.

23. Mezőgazdasági és ipari célú vízkivétel – ideértve a kutak létesítését is –, csak akkor engedélyezhető, ha az nem veszélyezteti európai uniós jogi aktus és más jogszabályban meghatározott jó vízállapot megvalósítását, fenntartását, továbbá a vízgyűjtőgazdálkodási tervek megvalósítását.

24. A felszín alatti vízkészletek védelme érdekében felül kell vizsgálni az öntözésre, valamint a kutak engedélyezésére és működtetésére vonatkozó szabályokat. Meghatározott mélység és vízhozam esetén a kutak létesítését engedélyhez kell kötni.

25. A meglévő mezőgazdasági és ipari célú vízkivételi engedélyeket felül kell vizsgálni, különösen azokban a térségekben, ahol a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi állapota romló tendenciát mutat.

26. Külön jogszabályt kell elfogadni a vízhasználat korlátozásának rendjéről, a korlátozás műszaki feltételeiről és esetleges ellentételezéséről.

27. A területhasználat tervezése és engedélyezése során előnyben kell részesíteni a vízmegtartást elősegítő és természetközeli megoldásokat, valamint a csapadékvíz felhasználását. A csapadékvíz helyben történő felhasználásáról, valamint a felszín alatti vizek pótlásáról külön jogszabályban kell rendelkezni.

28. A mezőgazdasági és ipari célú vízhasználat kapcsán – az Európai Unió jogi aktusa és külön jogszabály szerint – elő kell segíteni a tisztított szennyvíz újrafelhasználását, ideértve mintaprojektek megvalósítását is.

29. Támogató jogi környezet és finanszírozási eszközök megteremtésével elő kell segíteni a lakossági, mezőgazdasági és ipari célú vízhasználat ésszerűsítését, műszaki- és költséghatékonyságának növelését.

30. A vízgazdálkodásért felelős miniszter kezdeményezi a kétoldalú vízügyi megállapodások felülvizsgálatát Magyarország hosszútávú, igazsági, méltányos és fenntartható vízigényének biztosítása érdekében.

Agrár- és élelmiszergazdaság és területhasználat

31. Az agrár és -élelmiszergazdaságra vonatkozó ágazati éghajlatvédelmi cselekvési tervet (Agrárgazdasági Klímastratégia) különösen az alábbi célokra figyelemmel kell megállapítani:

- a) a hazai élelmiszer önellátás biztosítása változó éghajlati viszonyok között, beleértve az élelmiszer- és takarmányellátás folyamatosságát éghajlati vészhelyzet esetén,
- b) az éghajlatváltozás várható hatásaival szemben olyan rugalmas mezőgazdasági földhasználat kialakítása, amely hozzájárul a felszínen és a talajban tárolt vízmennyiség és szerves szénttartalom növeléséhez,
- c) a klímabarát élelmiszerfogyasztás előmozdítása,
- d) az agrobiodiverzitás növelése, ideértve a fajon belüli genetikai sokféleséget is,
- e) méltányos jövedelem biztosítása az éghajlatvédelmi intézkedések által hátrányosan érintett termelők részére,
- f) a reziliens gazdálkodást elősegítő kutatás, fejlesztés, innováció, valamint ezek széles körű alkalmazásának szakmai és pénzügyi támogatása,
- g) az állat- és növényegészségügyi szervezetrendszer felkészítése az éghajlatváltozás kihívásaira, így különösen az újonnan megjelenő kártevők és korokozók kezelésére.

32. Meg kell erősíteni a hazai génbankok szerepét a genetikai sokféleség védelmében. Így különösen, biztosítani kell a génbankok hosszú távú, stabil működéséhez – így különösen a tárolt genetikai anyag biztonságos megőrzéséhez – szükséges szakmai és anyagi feltételeket. Ösztönözni kell a tárolt genetikai anyag éghajlatváltozással szembeni ellenállóképességének és az ökoszisztémában betöltött szerepének, illetve ennek megváltozásának vizsgálatát és nemesítési célú felhasználását.

33. A rugalmas alkalmazkodási intézkedések hatékonyságának fokozása érdekében, a természeti és termőhelyi adottságokra, valamint a várható éghajlatváltozási forgatókönyvekre tekintettel klímaadaptációs/klímareziliencia célterületeket kell kijelölni. A klímaadaptációs/klímareziliencia területek kijelölésének szempontjai különösen:

- a) célterületeket elsősorban az éghajlatváltozás által leginkább érintett, valamint az éghajlatváltozás hatásait leginkább mérsékelni képes területek közül kell kijelölni,
- b) a hatékony területhasználat érdekében a kijelölés során figyelemmel kell lenni a mezőgazdasági földhasználat módosítását igénylő egyéb környezetstratégiai célkitűzések által támasztott igényekre is (pl. Nemzeti Természet-helyreállítási Terv keretében meghatározott célterületek).

34. Az éghajlatváltozás hatásainak ellenálló felszínborítás kialakítása érdekében felül kell vizsgálni az agrár- és vidékfejlesztési politikát és gyakorlatot az alábbi követelményekre tekintettel:

- a) a természeti adottságai alapján vízmegtartásra alkalmas, mély fekvésű területek elsődleges rendeltetéseként a vízmegőrzést és a reziliencia támogatását kell meghatározni,
- b) ösztönözni kell a mezőgazdasági földhasználókat a reziliens gazdálkodási gyakorlatok bevezetésére és kiterjesztésére. Ide tartozik különösen a talajvízszint stabilizálását, a talaj nedvességmegkötő képességének megtartását eredményező, talajkímélő, a talajtakarás megőrzését támogató, a felszín túlmelegedését akadályozó művelési formák, a táji adottságoknak megfelelő földhasználat.

35. A mezőgazdasági termelést és fejlesztéseket befolyásoló ösztönző és támogatási rendszereket felül kell vizsgálni és át kell alakítani az éghajlati reziliencia követelményeinek tükrében. A fejlesztési célú támogatások esetén az éghajlatváltozás hatásait a beruházás teljes élettartama alatt prioritásként kell kezelni (állatjóléti intézkedések, takarmánytárolók kapacitásának növelése, a reziliencia szempontjából legjobb elérhető technológiák alkalmazása stb.).

36. Felül kell vizsgálni a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszert az éghajlatpolitika céljait támogató, reziliens földhasználat, termelési és fogyasztási szerkezet előmozdítása érdekében. Meg kell szüntetni a fenntarthatósággal ellentétes biztosítási és kárenyhítési formákat (pl. belvízkár), alapkövetelményként kell rögzíteni az alkalmazkodó növénykultúrák termesztését.

37. A reziliens mezőgazdaság megvalósítása érdekében felül kell vizsgálni a földhasználat osztályozásáról és nyilvántartásáról szóló jogi szabályozást az alábbi célokra figyelemmel:

- a) külterületi mezőgazdasági művelési ágba tartozó terület végleges más célú hasznosítása csak az éghajlatpolitika céljaival összeegyeztethető célra engedélyezhető,
- b) tartós talajtakarással jellemezhető mezőgazdasági területek (állandó gyepterületek) és a mezőgazdasági területek közé ékelődő erdőnek nem minősülő fásszáru vegetációval jellemezhető élőhelyek átalakítása csak hatósági engedéllyel és az éghajlati reziliencia céljaival összeegyeztethető módon történhet meg,
- c) a művelési ág kategóriákat rugalmassá, átjárhatóvá kell tenni annak érdekében, hogy a reziliens termelési rendszerek elterjedése és a táji adottságoknak megfelelő tájhasználat megvalósulhasson,
- d) törekedni kell arra, hogy a hasznosítás valamennyi a mezőgazdasági művelés alatt álló területen összhangban legyen az éghajlati reziliencia céljaival.

38. Külön jogszabályban kell meghatározni a felszíni hőmérsékletre vonatkozó hőtésképezés, valamint a hőtésképek felhasználásának és nyilvánosságának szabályait. A hőtésképezés célja az egyes felszínborítások hatásainak nyomon követése, a szemléletformálás, beépített területeken a felszín fényvisszaverő képességének (albedo) javítása, a hűtő hatású tájhasználat ösztönzése, támogatása, valamint hosszú távon a hevítő hatású tájhasználat visszaszorítása, felülvizsgálata.

39. Az éghajlati reziliencia érdekében biztosítani kell az agrárgazdasági földhasználók megfelelő tájékoztatását, oktatását, képzését, jó gyakorlatok (pl. ellenálló növénykultúrák termesztése) terjesztését. A mezőgazdasági földhasználók megfelelő tájékoztatása és a jó gyakorlatok terjesztése érdekében állami fenntartású tanácsadó hálózat működtetése szükséges.

40. Elő kell mozdítani a klímabarát élelmiszerfogyasztást, többek közt az alábbi intézkedésekkel:

- a) a klímabarát módon előállított élelmiszerek költségelőnyének megteremtése, különösen az ÁFA-kulcsok és a népegészségügyi termékadó alá tartozó termékkör és adókulcsuk felülvizsgálatával,
- b) a népegészségügyi, környezeti és társadalmi szolidaritási szempontból egyaránt fenntartható, klímabarát étrend terjesztése, többek között hivatalos táplálkozási ajánlások felülvizsgálata, az alacsonyabb kibocsátással járó fehérje forrásokra való átállás stratégiájának elkészítése és végrehajtása, tájékoztató és felvilágosító kampányok útján,
- c) a klímabarát módon előállított, valamint helyben előállított élelmiszerek közvetkeztetésben való nagyarányú felhasználásának támogatása,
- d) a pazarló élelmiszerfogyasztás és az élelmiszer-hulladék keletkezésének visszaszorítása szemléletformálás, a begyűjtési gyakorlat kiterjesztése stb. útján.

A természeti erőforrások védelme

41. Magyarország biológiailag aktív területe nem csökkenthető. Biológiailag aktív terület csökkenésével járó, barnamezős beruházásként nem megvalósítható beépítés csak az elveszett növénytakaróval megegyező méretű azonos értékű zöldfelület megfelelő pótlása esetén engedélyezhető.

42. A természetvédelemre vonatkozó e törvény szerinti ágazati cselekvési tervben a természeti erőforrások kezelésének elsődleges céljaként a rezilienciát kell meghatározni. Az Európai Unió jogi aktusa szerinti Nemzeti Természethelyreállítási Tervet az e törvény szerint lefolytatott ágazati reziliencia felülvizsgálat eredményei alapján, az éghajlatpolitika céljaival összhangban kell megállapítani.

43. Az Európai Unió természethelyreállítási ((EU) 2024/1991) rendeletével, Biodiverzitási Stratégiájával, valamint Magyarország egyéb nemzetközi kötelezettségeivel összhangban a leromlott ökoszisztémák legalább 30%-át 2030-ig, legalább 90%-át 2050-ig helyre kell állítani. A leromlott természetes ökoszisztémákat természetes vagy természetközeli állapotba kell helyreállítani úgy, hogy – az éghajlatváltozási forgatókönyvek által jelezett – változó környezeti körülmények az ökoszisztéma fennmaradását a jövőben is lehetővé tegyék.

44. A természet-alapú megoldások anyagi és szakmai támogatásának rendjét külön jogszabályban kell kidolgozni.

Erdők és fásítások kezelése

45. Az éghajlati reziliencia szempontjaira tekintettel az erdők és fásítások kezelésének elsődleges célja a meglévő erdők és fásítások megőrzése, védelme, természetességük növelése és helyreállítása. Ezen célok megvalósítását különösen a tervszerű erdőkezeléssel, a meglévő természeti állapot javítását szolgáló beavatkozásokkal, valamint megfelelő ösztönzést és kártalanítást biztosító pénzügyi eszközökkel kell megvalósítani.
46. Növelni kell Magyarország erdőborítottságát az arra hosszú távon alkalmas termőhelyeken. Ennek érdekében valamennyi, e törvény céljaival összhangban álló módszert figyelembe kell venni.
47. A megváltozott termőhelyi feltételek és társadalmi igények miatt szükséges lehet az erdők rendeltetéseinek felülvizsgálata.
48. Az erdő művelési ágba tartozó területek más célú hasznosítása vagy művelésből kivonása csak az éghajlatváltozás mérséklésének és az éghajlati reziliencia növelésének céljaival összeegyeztethető módon engedélyezhető.
49. Az éghajlatváltozás hatására nagymértékben átalakuló termőhelyeken, ahol a korábbi zárt erdőállomány nem tartható fent
- a) védett természeti területeken és Natura 2000 területeken kívül nem inváziós idegenhonos fajok is alkalmazhatók az erdőborítás megőrzése érdekében, ,
 - b) a megváltozott viszonyoknak megfelelő, új tájhasználati formákra kell áttérni (felnyíló erdő, fás vagy cserjés területek, gyepek).
50. Az erdő védelméről szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerinti természetes, természetszerű és származék besorolású állományokban az erdők éghajlati alkalmazkodását elsősorban természetes folyamatokra kell alapozni. Az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak csökkentése és az erdőborítás fenntartása érdekében fokozni és fejleszteni kell az adaptív erdőkezelést.
51. Az erdőfelújítás és erdőtelepítés során a mesterségesen bevitt szaporítóanyagot ellenőrzött módon – az erdő rendeltetésével és az éghajlatváltozás várható hatásaival összhangban – kell alkalmazni.
52. A termőhelyek megfelelő vízellátottsága érdekében az erdőterületeken szükséges a csapadék minél nagyobb mértékű megtartása. Ennek érdekében elsősorban természetalapú megoldásokat (folyamatos erdőborítás fenntartása, kíméleti területek kijelölése, vastag holt faanyag visszahagyása stb.), másodsorban műszaki megoldásokat kell alkalmazni.
53. Országos és regionális szinten is növelni kell a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok arányát. Az így kezelt erdőkben biztosítani kell az őshonos fafajokból álló, változatos korosztály- és állományszerkezet kialakítását.

54. Az éghajlatváltozás várható hatásait kiemelten kell figyelembe venni és integrálni az erdőtervezés rendszerébe. Az erdő éghajlati rezilienciájának növelését célzó tevékenységek hosszú távú terv szerint ütemezetten, az erdő rendeltetésével összhangban, az összes elvárt szolgáltatást figyelembe véve gyakorolhatók.

55. Éghajlatvédelmi szerepének biztosítása, valamint az erdő védelme érdekében az állam nyomon követi az erdők állapotát. A nyomon követés többek közt kiterjed az erdő szénkészletét, egészségi állapotát, fennmaradását, felújulását, természetességét veszélyeztető vagy azt hátrányosan befolyásoló tevékenységek és események – így különösen a vadhatás, erdőtűz, biotikus és abiotikus károk – előrejelzésére és felderítésére. A nyomon követés eredményeit megfelelően figyelembe kell venni az erdőkezelés és erdőgazdálkodás során.

56. A reziliens alkalmazkodáshoz szükséges erdészeti beavatkozások finanszírozására, valamint az erdőgazdálkodásban az éghajlatváltozás okozta természetvédelmi, társadalmi és gazdasági károk ellentételezésére célzott állami támogatási programot kell létrehozni.

57. Az erdőkben – azok talajában, élő- és holtfa készleteiben –, valamint a kitermelt és feldolgozott faanyagban országosan tárolt szén mennyiségét meg kell őrizni, lehetőség szerint növelni kell.

58. Támogatni kell az igazoltan hosszú távú széntárolásra alkalmas fatermékek és egyéb növényi alapú építőanyagok előállítását, valamint az ezekhez kapcsolódó kutatást és fejlesztést. A faanyag szénmegkötést hosszabb időszakra biztosító, feldolgozott formában történő felhasználását előnyben kell részesíteni az energetikai célú felhasználással szemben.

59. Az illegális fakitermelés és kereskedelem visszaszorítása, valamint az élőhelyek védelme érdekében biztosítani kell az erdőkből és fásításokból kitermelt faanyagok szigorú nyomon követését, az (EU) 995/2010 (EUTR) rendelettel és (EU) 2023/1115 (EUDR) rendelettel összhangban.

60. Felül kell vizsgálni és javítani kell a tűzifa lakossági felhasználásának feltételeit az alábbi követelményekre tekintettel:

- a) állami erdőkből származó stratégiai tűzifakészlet létrehozása állami finanszírozás mellett,
- b) alacsony nedvességtartalmú tűzifa használata,
- c) minél rövidebb szállítási távolságok,
- d) hazai eredetű faanyag magyarországi felhasználásának elsőbbsége, tűzifa kivitel esetleges korlátozása,
- e) az érintett lakosság széleskörű tájékoztatása.

61. Felül kell vizsgálni a vad védelméről szóló 1996. évi LV. törvényt, hogy a vadgazdálkodás szabályai összhangba kerüljenek az éghajlatváltozás mérsékléséhez és a rugalmas alkalmazkodáshoz fűződő követelményekkel.

62. A felszínborítás megőrzése és az erdő rugalmas alkalmazkodási képességének fenntartása érdekében meg kell előzni a vadászható vadfajok túlszaporodása által okozott élőhelykárosodást. Az e törvényben foglalt éghajlatvédelmi célok megvalósítását veszélyeztető létszámú és fajösszetételű vadászható vadállomány – a jogszabályban meghatározott elkülönült területeket (vadaspark, vadaskert) kivéve – nem tartható fenn. A fenntartható vadlétszámnak való megfelelést többek között célzott nyomon követési rendszer alkalmazásával és a vadállomány szükség szerinti csökkentésével kell biztosítani.

63. Az erdei ökoszisztémák éghajlati rezilienciájának növelésével kapcsolatos ismereteket megfelelően integrálni kell a középiskolai, valamint az ágazati közép- és felsőfokú oktatás és szakképzés tanterveibe.

Katasztrófavédelem, honvédelem

64. A katasztrófavédelmi ágazati cselekvési tervvel összhangban a Kormány elfogadja Magyarország Készletezési Stratégiáját, amely rendelkezik a szükséges katasztrófavédelmi eszközök, energiatermelő és -tároló kapacitások, valamint élelmiszer, víz- takarmány és energiahordozó tartalékok biztosításáról. Ennek megfelelően a Kormány létrehozza Magyarország stratégiai élelmiszer- és takarmány-tartalékát.

65. A Kormány megalkotja a Klímaváltozás és Honvédelem Stratégia elnevezésű ágazati cselekvési tervet, amely értékeli az éghajlatváltozásból fakadó biztonsági kockázatokat és kihívásokat, valamint meghatározza a területre vonatkozó fő intézkedéseket.

66. A korai előrejelző és értesítő rendszerek működtetésének céljából biztosítani kell a HungaroMet Zrt. folyamatos anyagi és infrastrukturális támogatását.

67. A Kormány évente nyilvános jelentésben köteles értékelni az éghajlati kockázatokkal kapcsolatos felkészültséget és szükség szerint bővíteni a katasztrófavédelmi szervezetrendszer létszámát és eszközállományát.

68. A katasztrófavédelmi ágazati cselekvési terv többek között rendelkezik:

- a) a vegetáció tüzekkel, különösen az erdőtüzekkel potenciálisan érintett területek felmérésről, a kockázatok becsléséről, nyomon követéséről, és kapcsolódó felkészülési tervezésről,
- b) az önkéntes tűzoltóság és polgári védelem fejlesztéséről,
- c) a kötelező riasztórendszerek (szirénák, SMS) karbantartásáról és évenkénti teszteléséről,
- d) a lakossággal való vészhelyzeti kapcsolattartás szabályainak kidolgozásáról,
- e) komplex katasztrófavédelmi gyakorlatok lefolytatásáról a lakosság felkészítése és rendszeres bevonása érdekében,
- f) a lakossági vészhelyzeti felkészülést támogató oktató és tájékoztató anyagok rendszeres kidolgozásáról és terjesztéséről,

- g) az éghajlati kockázatoknak ellenálló telekommunikációs rendszerek kialakításáról, így különösen autonóm bázisállomások létrehozásáról.

Egészségügy, szociális ellátás

69. A Kormány különösen az alábbi követelmények figyelembevételével mellett klíma-egészségügyi cselekvési tervet fogad el és biztosítja végrehajtásának intézményi és pénzügyi feltételeit.

70. A klímaegészségügyi feladatokat és a reziliens működés követelményeit az egészségügyi ellátás teljes spektrumába integrálni kell, ideértve a megelőző szolgáltatásokat is. Az egészségügyi és szociális ellátórendszer működését úgy kell fejleszteni, hogy az egyidejűleg biztosítsa az éghajlati rezilienciát, az ellátásbiztonságot és a fenntartható, alacsony kibocsátású működést.

71. Az extrém időjárási jelenségek, így különösen a hőhullámok kezelése érdekében:
- a) az Országos Mentőszolgálat részére kiegészítő kapacitásokat kell biztosítani a nyári hónapokra,
 - b) a kórházi infrastruktúrát fel kell készíteni nyári hőség idején való reziliens működésre,
 - c) a szociális ellátórendszerben – ideértve az időotthonokat, egyéb bentlakásos intézményeket, és a szociális munkások tevékenységét – hőségtervet kell kidolgozni és végrehajtani.

72. A Kormány az éghajlatváltozás egészségügyi hatásait nyomon követő klímaegészségügyi, epidemiológiai és entomológiai megfigyelő rendszereket tart fent. A Kormány gondoskodik az éghajlatváltozás közvetlen és közvetett hatásainak nyomon követéséről, értékeléséről és közzétételéről. Ennek keretében a Kormány különösen figyelemmel kíséri az alábbiakat:

- a) az extrém időjárási események (hőhullámok, árvizek, erdőtüzek, aszályok) egészségügyi hatásai,
- b) a levegőszennyezettség és pollenterhelés változásai,
- c) idegenhonos inváziós allergén növények terjedése,
- d) fertőző betegségeket átvivő vektorok előfordulása és fertőzősége,
- e) vízzel és élelmiszerekkel terjedő betegségek.

73. A Kormány akciótervet dolgoz ki a mentális egészség megőrzésének támogatására a klímaváltozás hatásaitól való szorongás megküzdésével szembeni egyéni stratégiák ismertetése és elterjesztése érdekében.

74. A klíma-egészségügyi intézkedések során érvényesíteni kell a One Health szemléletet, amely az emberi egészséget az állatok, a növények és az ökoszisztémák állapotával összefüggésben kezeli.

75. A Kormány köteles a munkavállalók egészségének védelme érdekében a munkahelyi klímakockázatok szabályozására és a munkavállalói egészségfelügyeleti rendszerek megerősítésére.

76. A Kormány gondoskodik a klíma-egészségügyi ismeretek beépítéséről az egészségügyi szakemberek képzésébe és továbbképzésébe.
